

วารสารรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Journal of Political Science

Mahamakut Buddhist University

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (มีนาคม – เมษายน 2564)

Vol 1 No.2 (March-Aril 2021)

P-ISSN : 2773-9139 (Print) E-ISSN : 2773-9147 (Online)

❁ วัตถุประสงค์

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ แก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และคณะครู ในมิติทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

เจ้าของ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 248 หมู่ที่ 1 ถนนศาลายา - นครชัยศรี
ตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทร 02-444-6000 ต่อ 1147
E-mail : journalpoliticalsciencembu@gmail.com

ที่ปรึกษา

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระเทพศากยวงศ์บัณฑิต, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหามหาวินทร์ ปรีสุตโตโม, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาฉัตรชัย สุนตตชโย, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, ดร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ตู้อทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ดร.สมพงษ์ เกษานุช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาจำนงค์ ผมไผ่, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.ธีรพัฒน์ กัปโก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.ภูษิต ปุณรัตน์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร.วุฒิพงษ์ บัวซ้อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ประจวบ ประเสริฐสังข์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร.เกษภา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูธรรมศุท

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิริยธโร,ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

🌸 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

ดร.นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นางสาวณัฐฐา แจ่มอักษร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

🌸 ฝ่ายประสานงานและจัดการ

ดร.เกษภา ผาทอง

โทร.09-08537866, Line ID: Ketsada11

e-mail: ketsada.iadp@gmail.com

พระครูธรรมศุต

โทร.09-35549591, Line ID: 0935549591

e-mail: Suttipod555@gmail.com

นางสาวอริชา เอี่ยมวิสัย

โทร.0969703934 Line ID: ati22ticha

Email : lek22nunti@gmail.com

🌸 ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

🌸 พิสูจน์อักษร

รศ.ดร.ปราณีต ม่วงนวล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา

อาจารย์ ธนะชัย สามล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

🌸 ออกแบบปก

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

✿ จัดรูปเล่ม

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

✿ พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใน
พระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัด
ปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับแรก ประจำปีพุทธศักราช 2564 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เนื้อหาสาระของบทความยังคงเนื้อหาสาระที่หลากหลาย มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 5 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 4 เรื่อง บทความวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)
สารบัญ	(ฉ)

บทความวิจัย : Research Article

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์การสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย DEVELOPMENT THAI LANGUAGE CONVERSATION TALKING BOOK FOR INTERNATIONAL STUDENTS WHO STUDY THAI AS A SECOND LANGUAGE AT CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY อรรถัย ชันโท	1
การประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก จากผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาผู้สำเร็จการศึกษา ASSESSMENT OF THE OUTCOMES OF THE ROYAL THAI ARMY MUSIC STUDENT PROGRAM ROYAL THAI ARMY SCHOOL OF MUSIC FROM GRADUATES AND GRADUATE SUPERVISORS ธรรมฤทธิ์ ไตรทิพย์พงศ์, เกียรติวาท บัญปรการ และ จุฑารัตน์ คชรัตน์	10
รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ MANAGEMENT MODEL OF WAT MOLILOKAYARAM PALI STUDIES CENTER IN THE NEW NORMAL WAY พระสมชาย ขนติสรโณ, พระมหาสุนันท์ สุนนโท, และพระมหากฤษา กิตติโสภโณ	20
ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 MORALE AND SUPPORT OF TEACHERS IN SMALL SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF NONTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2 ไวยรัตน์ คงทัพ และ เสวียน เจนเข้ว่า	30

บทความวิชาการ : Academic Article

การบริหารงานท้องถิ่นตามหลักอรรถประโยชน์ 3 ในพระพุทธศาสนา LOCAL ADMINISTRATION ACCORDING TO THE ATTHA: BENEFIT 3 PRINCIPLES IN BUDDHISM ปิยวัช ละคร	38
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	50

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์การสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษา
ต่างชาติ ที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*
DEVELOPMENT THAI LANGUAGE CONVERSATION TALKING BOOK
FOR INTERNATIONAL STUDENTS WHO STUDY THAI AS A SECOND
LANGUAGE AT CHIANG RAI
RAJABHAT UNIVERSITY

อรัญ ชันโท

Oratai khanto

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand.

Email: orataikhanto@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน 2 โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาจีนที่เรียนในหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ จำนวน 5 บทเรียน แบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัยจำนวน 40 ข้อ แบบประเมินการสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันที่ใช้เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) 5 สถานการณ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ แบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 15 ข้อ ข้อคำถามแบบเปิด 1 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า E1/E2 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ มีประสิทธิภาพ 82.43/83.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) ทักษะการเรียนรู้ก่อนเรียน

* Received: 2 January 2564; Revised: 12 March 2564; Accepted: 20 April 2564

กับหลังเรียนของผู้เรียนหลังได้รับการพัฒนาทักษะการสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.41 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.66, S.D = .51$

คำสำคัญ : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, การสนทนาภาษาไทย, นักศึกษาต่างชาติ

Abstract

This research aims to develop talking books for teaching and learning basic Thai conversation for foreign students Chiang Rai Rajabhat University, To compare the pre-test and post-test scores of the learners. Meanwhile, it also revealed the satisfaction of the students toward the developed packages. The population used in this research were: There were 50 Chinese students studying in the Thai language and culture program, semester 3 of the academic year 2020. The data collection tools consisted of 5 talking books for teaching basic Thai conversation for foreign students, a set of multiple-choice test (40-item) and a satisfaction evaluation form which contained 15 items of rating scale questions and subjective question. The data was analyzed according to E1/E2 method, mean, percentage, and standard deviation. The results revealed that; 1. Talking books for teaching and learning basic Thai conversation for foreign students Chiang Rai Rajabhat University was at 82.43/83.26 which is higher than the standard criteria 80/80. 2. The average score of international students who study Thai as a second language' posttest was increased by 25.41 percent after learners have developed Thai conversation skills in daily life as they study with talking book. 3. Student's satisfaction towards Talking Book for teaching and learning basic Thai conversation for foreign students. At the highest level $\bar{X} = 4.66, S.D = .51$

Keyword : Talking Book, Thai language conversation, International students

บทนำ

การสนทนาเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เพื่อทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน มนุษย์มีการคิดภาษาขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน การสนทนาเป็นเครื่องมือในการคิดและการสื่อสารอย่างหนึ่ง ก่อให้เกิดองค์ความรู้ ความคิดและความเข้าใจในสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคม ดังที่ วรวรรณ ศรียาภัย (2557) กล่าวว่า ภาษาของมนุษย์นั้นนับว่าเป็นมรดกอันวิเศษ เพราะใช้เป็นเครื่องมือในการคิดและการสื่อสาร ก่อให้เกิดภูมิปัญญาอันจะสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างมหาศาล การสื่อสารจึงนำมาซึ่งสาระความรู้ต่างๆ จากผู้ส่งสาร ทำให้เกิดการรับรู้ความหมายและสาระเรื่องราวที่ต้องการ

การสนทนาสื่อสารกันในการแต่ครั้งจึงมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ในทุกกลุ่มสังคม กอฟฟ์แมน (Goffman, 1981 : 14) นักสังคมวิทยากลุ่มเน้นปฏิสัมพันธ์ กล่าวว่า การสนทนา (conversation) คือ การพูดที่ปรากฏในกิจกรรมของคนกลุ่มเล็กๆ ที่รวมกันในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ให้ดำเนินต่อไปได้ การสนทนาจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกัน ยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว มีการเชื่อมโยงข้อมูลสื่อสารกันทั้งภายในกลุ่มสังคมเดียวกันและการสื่อสารระหว่างประเทศ ดังที่ เมตตา วิวัฒนานุกูล (2548; อ้างอิงจาก Cushner และ Brislin, 1996) กล่าวว่า มนุษย์มีการติดต่อสื่อสารข้ามวัฒนธรรมกันด้วยวัตถุประสงค์นานาประการ

ด้วยเหตุนี้แต่ละประเทศหรือแต่ละสังคมจึงให้ความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันตามวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่นเดียวกับภาษาไทยที่มีใช้เพียงภาษาประจำชาติที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันภายในประเทศเท่านั้น ยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างประเทศ ดังนั้นสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศหลายแห่งต่างต้องการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ ดังที่รุ่งฤดี แผลงสร (2560) กล่าวว่า ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงฐานะและบทบาทของภาษาไทยและการเพิ่มจำนวนผู้เรียนชาวต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาจีน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้ร่วมมือกันสถาบันอุดมศึกษาของไทยจัดนิทรรศการการศึกษาในต่างประเทศ ทั้งสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และจีน ซึ่งยุคนี้เป็นนโยบายเชิงรุกด้านการศึกษาและอุดมศึกษาไทย เป็นการรองรับการเปิดประเทศด้านการศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง เนื่องจากตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนบนและติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ จึงได้เปิดหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยเป็นภาษาที่สองทั้งหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาวตามโครงการความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (MOU : Memorandum Of Understanding) เพื่อรองรับนักศึกษาต่างชาติโดยเฉพาะนักศึกษาชาวจีนที่สนใจเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย

อย่างไรก็ตามปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองสำหรับชาวต่างประเทศก็พบปัญหาที่สำคัญหลายประการ จากประสบการณ์ตรงในการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า นักศึกษามีปัญหาในเรื่องสนทนาที่ไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับรัตนพร แสนใหญ่ (2553) ที่พบว่า ปัญหาในเรื่องการสื่อสารของนักศึกษาจีนที่การสื่อสารผิดและการสื่อสารไม่เข้าใจตรงกัน ทำให้เกิดปัญหา ในการสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาลี ศรีพทุธธรรม (2548) ซึ่งได้สรุปสาเหตุของปัญหาการสนทนาไว้ 3 ประการ คือ ประการแรกสาเหตุจากความแตกต่างของโครงสร้างภาษาไทยและภาษาจีน ประการที่สอง สาเหตุจากผู้เรียน เช่น ผู้เรียนจำคำศัพท์ไม่ได้ ผู้เรียนเรียงลำดับคำไทยเป็นประโยคไม่ได้ หรือผู้เรียนสับสนที่ต้องเรียนรู้สัทอักษรสากล (IPA) ซึ่งใช้แทนเสียงภาษาไทยกับระบบสัทอักษรจีน (Pin Yin) และประการที่สาม คือ คำรา เอกสาร แบบฝึกทักษะเพื่อเสริมสร้างทักษะภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน มีน้อย และบางส่วนที่มีก็ยังมีปัญหาเรื่องการจัดทำไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้คุณภาพของ การเรียนแตกต่างกัน ทำให้เกิดเป็นปัญหาในการเรียนการสอนและการสื่อสารได้

อีกทั้งจากเหตุการณ์โรคติดต่อโรคโควิด 19 ซึ่งเป็นไวรัสที่กำลังระบาดในหลายประเทศในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศไม่สามารถเดินทางกลับเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้ ต้องใช้วิธีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ทำให้การเรียนการสอนในรายวิชาการพูด การสนทนา ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสดูฝึกฝนการสนทนาน้อยกว่าการเรียนการสอนในชั้นเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนพูดสนทนาภาษาไทยได้น้อยและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาในรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนภาษาที่สอง โดยลักษณะพิเศษของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือ มีความสะดวกและรวดเร็วในการค้นหาและผู้ใช้สามารถศึกษาเนื้อหาไปพร้อมๆกันกับผู้อื่นได้ โดยไม่ต้องรอให้อีกฝ่ายหนึ่งส่งคืนหนังสือให้ห้องสมุดเหมือนหนังสือในห้องสมุดทั่วไป และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีวิธีการจัดเก็บที่เป็นทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงต่างๆ และนำเสนอข้อมูลด้วยการเชื่อมโยงเนื้อหาหรือสิ่งสัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน (ศิริพร บุญเรือง, 2556) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่จำกัดทั้งในส่วนของเวลาและจำนวนครั้งในการเรียน

ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยจึงมีความสนใจการนำบทสนทนาภาษาไทยมาสร้างเป็นนวัตกรรม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนในบริบทการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์ที่เกิดโรคโควิด 19 ซึ่งผู้เรียนสามารถฝึกฝนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเรียนอยู่ในประเทศไทยหรือต่างประเทศ อีกทั้งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการในการ

เรียนรู้ภาษาไทยให้กับชาวต่างชาติที่มีความสนใจเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองและสามารถพูดสนทนาภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ

สมมติฐานของการวิจัย

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ ที่พัฒนามีคุณภาพในระดับดี
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักศึกษามีความพึงพอใจหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีขอบเขตการวิจัยดังรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้นคือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์การสนทนาภาษาไทย และระดับความพึงพอใจจากการเรียน

1.2 ด้านเนื้อหา

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการสนทนาภาษาไทย จำนวน 5 บทเรียน ที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน 2

1.3 ประชากร

ประชากร เป็นนักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตร วิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย (ศศ.บ. 4 ปี) ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 50 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์การสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาในหลักสูตรเรียนในหลักสูตรศิลปศาสตร วิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย (ศศ.บ. 4 ปี) ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถจำแนกตามลักษณะการใช้ดังนี้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ จำนวน 5 บทเรียน ซึ่งเป็นเอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการนำคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาร้อยเรียงเป็นประโยคเพื่อการสื่อสารเป็นเนื้อหาในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยเนื้อหาของหนังสือประกอบด้วย วัตถุประสงค์ คำศัพท์ไทย แบบฝึกทักษะ กิจกรรม แบบฝึกหัด การประเมิน

2. แบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัยจำนวน 40 ข้อ

3. แบบประเมินการสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันที่ใช้เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) 5 สถานการณ์

4. แบบสอบถามความพึงพอใจหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ แบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 15 ข้อ ข้อคำถามแบบเปิด 1 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ จำนวน 5 บทเรียน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการออกแบบและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

1.2 วิเคราะห์เนื้อหาในรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย 2 ตามหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย โดยผู้วิจัยได้นำเนื้อหาสาระการพูดในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของรายวิชาดังกล่าวมากำหนดสร้างพัฒนาเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) และศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาการสนทนาในชีวิตประจำวันจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 วิเคราะห์องค์ประกอบและวิธีการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1.4 ออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งองค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย

1) กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แต่ละบทเรียน โดยเนื้อหาต้องเป็นเนื้อหาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และหลักภาษา และใช้ภาษาได้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเน้นทักษะการพูดสนทนา แต่ละบทเรียนประกอบด้วย บทสนทนา คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง แบบทดสอบการสนทนา และโครงสร้างประโยคเป็นเนื้อหาหลัก ซึ่งประกอบด้วย 2 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ศัพท์อักษรสากล (IPA) กำกับทุกประโยคสนทนา และภาษาจีน

2) สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) จำนวน 5 บท ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้โดยผลการพัฒนาได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้แก่

บทที่ 1 การแนะนำตนเองและผู้อื่น

บทที่ 2 การถามทาง

บทที่ 3 การคมนาคม

บทที่ 4 การพักในโรงแรมและการเข้าพัก

บทที่ 5 การรับประทานอาหาร

เนื้อหาแต่ละบทเรียนประกอบด้วย ใบความรู้ โครงสร้างประโยค คำศัพท์และวลีประโยคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน บทสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และแบบทดสอบท้ายบทเรียน จากนั้นนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินซึ่งเป็นแบบประเมินมี

ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาแต่ละบทเรียน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

2. แบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัยจำนวน 40 ข้อ มีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาวิธีสร้างข้อสอบแบบปรนัย แบบเลือกตอบจำนวน 4 ตัวเลือกจากหนังสือ เทคนิคการสอน และเทคนิคการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ

2.2 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วจึงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3 นำแบบทดสอบที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาหาค่าอำนาจจำแนกตามวิธีการกูดแมน, เฟลทเซอร์และชไนเดอร์ (เผธิญ กิจระการและสำนักภัททิยธนี.2545) และค่าความเชื่อมั่น โดยการนำข้อสอบไปใช้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มทดลองที่เรียนมาแล้ว

2.4 นำแบบทดสอบที่มีคุณภาพแล้วไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มประชากรต่อไป

3. แบบประเมินการสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันที่ใช้เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) 5 สถานการณ์ สถานการณ์ละ 5 คะแนน รวม 40 คะแนน (แยกสอบเป็นรายบุคคล) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คู่มือวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้

3.2 สร้างแบบประเมินการสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันโดยกำหนดจากสถานการณ์ที่ผู้เรียนได้เรียนไปแล้วทั้ง 5 สถานการณ์

3.3 นำแบบประเมินการสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และประเมินค่าความสอดคล้องของข้อสอบกับผลการเรียนรู้เป็นรายข้อ

3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แบบประเมินการสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันที่ถูกต้องที่สุด

3.5 นำแบบทดสอบที่หาประสิทธิภาพแล้วไปใช้กับกลุ่มประชากรต่อไป

4. แบบสอบถามความพึงพอใจหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ แบบมาตราส่วนประมาณค่าจำนวน 15 ข้อ ข้อคำถามแบบเปิด 1 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

4.1 ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนซึ่งเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

4.2 ศึกษาข้อความที่แสดงความพอใจ และสร้างแบบวัดความพึงพอใจจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ

4.3 แบบสอบถามความพึงพอใจหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้เรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ

4.4 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ (IOC) เลือกข้อถามที่มีค่าระหว่าง 0.50 -1.00 เป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ (นพพร ณะชัยจันทร์, 2552)

4.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบความถูกต้องของแบบวัดความพึงพอใจอีกครั้ง แล้วจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฉบับสมบูรณ์

4.6 เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจหลังการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มประชากร คือ นักศึกษาจีนที่เรียนในหลักสูตรภาษาไทยเพื่อการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (กลุ่มประชากร)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการทดสอบด้วยข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน
2. ดำเนินการสอนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยในระหว่างการสอนผู้วิจัยทดสอบระหว่างการเรียนทุกครั้งจำนวน 5 ครั้ง โดยใช้แบบบันทึกคะแนน
3. ทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจทางด้านการสนทนาภาษาไทยและทดสอบวัดความสามารถทางด้านการสนทนาภาษาไทยแบบปากเปล่า หลังการเรียนสิ้นสุดลง
4. เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนแต่ละบทเรียนมาคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ เพื่อหาค่าประสิทธิภาพ (E_1)
2. นำคะแนนจากการทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านการสนทนาภาษาไทยมาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่อหาค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของแต่ละบทเรียน (E_2)
3. คะแนนจากการทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ เพื่อหาความก้าวหน้าของการเรียน

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) การสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีประสิทธิภาพ 82.43/83.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) การสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาจีนที่ได้รับการพัฒนาทักษะในการสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) คะแนนหลังเรียนมีค่ามากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาจีนที่ได้รับการพัฒนาเรื่องสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) การสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

	N	μ	σ	ร้อยละคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น
ก่อนเรียน	50	57.85	6.61	25.41
หลังเรียน	50	83.26	3.33	

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนของนักศึกษาจีนที่ได้รับการพัฒนาเรื่องสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) การสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เท่ากับ 57.85 และคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนของนักศึกษาจีนที่ได้รับการพัฒนาเรื่องสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์การสนทนาภาษาไทย เท่ากับ 83.26 โดยมีร้อยละของคะแนนที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 25.41

3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) การสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.66, S.D = .51$

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัยเป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอภิปรายผลตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.43/83.26 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผ่านมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์ การประมวลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) อยู่ระหว่าง 4.51 – 5.00 ซึ่งแปลผลได้ว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) มีความเหมาะสมมากที่สุด และเมื่อนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน พบว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาวิชาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีประสิทธิภาพ 76.25/77.41 สูงกว่าเกณฑ์ 70/70 แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แล้วจึงมีการนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและข้อบกพร่องมาปรับ แก้ไขพัฒนาเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ที่มีประสิทธิภาพ นำไปใช้ทดลองกับกลุ่มทดลองกลุ่มใหม่ พบว่ามีประสิทธิภาพ 82.43/83.26 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 อีกทั้งการออกแบบในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการพัฒนาสร้างอย่างเป็นขั้นตอน กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาลักษณะหนังสือเรียนสำหรับชาวต่างประเทศควรมีลักษณะเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่สามารถฝึกหัด ทบทวนเนื้อหาในแต่ละบทเรียนได้ด้วยตนเอง มีกิจกรรมประจำบทเรียนและบทสนทนาที่ออกเสียงด้วยเจ้าของภาษาที่ออกเสียงได้ชัดเจน สำหรับผู้เรียนได้ฝึกฝนด้วยตนเองซ้ำๆ จนสามารถสนทนาภาษาไทยด้วยความชำนาญ เช่นเดียวกับหลักการฝึกหัดของธอร์นไดค์ (Thorndike) ที่ให้แนวคิดในการฝึกหัดว่า แบบฝึกตามหลักจิตวิทยาควรเน้นให้มีการกระทำซ้ำๆ เพื่อให้เกิดจำได้นานและให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับ ออกมา อองและกอบสุข คงมนัส (2561) ที่ศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพยางค์และสระภาษาไทย สำหรับนักศึกษาเมียนมา ระดับ

ปริญญาดุษฎีบัณฑิตภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบประสม (Multimedia e-book) ประกอบด้วยอักขระหรือข้อความ ภาพ เสียงและเทคนิคการนำเสนอที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และองค์ประกอบอื่นๆ สามารถตอบสนองต่อลักษณะการเรียนรู้เฉพาะของผู้เรียนได้

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้ระหว่างเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาจีนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) ประกอบการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยพื้นฐานสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 57.85 และคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.26 และมีคะแนนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 25.41 แสดงว่า ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจสามารถสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันในหัวข้อที่กำหนดให้ได้หลังการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือ เมื่อเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แล้วได้เรียนรู้สำเนียงภาษาในบทสนทนาด้วยเจ้าของภาษา มีการฝึกหัดการพูดสนทนาตามเสียงที่สร้างไว้ ทำให้สามารถสนทนาตามได้ เกิดเป็นความรู้ ความชำนาญในการพูดสนทนา ทั้งยังไม่จำกัดเรื่องเวลาและจำนวนครั้งในการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถเปิดฟังเสียงและฝึกสนทนาตามได้ตามความต้องการ จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน สอดคล้องกับ ศิริพร บุญเรือง (2556) ศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนหวาย (นครรัฐประสาธ) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจดีขึ้น อันเนื่องจากการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่มีความแปลกใหม่ มีกิจกรรมในการเรียนรู้และแบบฝึกหัดที่สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนรู้ นอกจากนี้เนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนแล้วยังมีภาพ เสียงเพลง เสียงบรรยาย เกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ซึ่งแตกต่างจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ จึงทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มที่

3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) การสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.66, S.D = .51$ แสดงว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Talking Book) การสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ช่วยสร้างความรู้ ความชำนาญในการออกเสียงสนทนาภาษาไทยในชีวิตประจำวันในสถานการณ์ต่างๆ ได้ และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี มีการใช้ภาพที่สื่อความหมายที่ชัดเจน และตัวอย่างไฟล์เสียงสนทนาภาษาไทยที่ชัดเจน จึงเป็นการออกแบบที่ทำให้เกิดการรับรู้ที่ง่ายเหมาะสมสำหรับผู้เรียนภาษาที่สองที่ต้องการฝึกการออกเสียงภาษาไทย

ทั้งในระดับออกเสียงคำศัพท์ ออกเสียงประโยคภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ และการออกเสียงประโยคสนทนา ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ เช่นเดียวกับ จรัสสม ปานบุตร (2014) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเค็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการอ่านออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเค็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการอ่านออกเสียงภาษาไทยอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.53, S.D = .44$

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนาออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับเนื้อหาทักษะภาษาไทยด้านอื่นๆ เช่น ทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียน สำหรับนักศึกษาต่างชาติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษากลวิธีวิธีการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มา ใช้ประกอบในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากที่สุด
3. ควรมีการศึกษาพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมทักษะการสนทนาภาษาไทยและทักษะด้านอื่นๆ ของผู้เรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชาติ ศรีพุทธาธรรม. (2548). การพัฒนาบทเรียนเสริมทักษะการพูดคำไทยที่ใช้ชีวิตประจำวัน ด้วยเทคนิคท่องจำคำสัมผัสสำหรับชาวต่างชาติที่พูดภาษาจีนเป็นภาษาแม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จรัสสม ปานบุตร. (2557). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองเค็ด. วารสารวิชาการVerdian E-Journal, 7(3).
- นพพร ธนะชัยพันธ์. (2550). การสร้างและการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมการ. เชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สิริวิสาสน์เมตตา วิวัฒนานุกูล. (2548). การสื่อสารต่างวัฒนธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รุ่งฤดี แผลงศร. (2560). ศาสตร์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรวรรณ ศรียาภัย. (2557). การเขียนเพื่อการสื่อสาร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนพร แสนใหญ่. (2553). รูปแบบการสอนหาเพื่อการสื่อสารระหว่างอาจารย์สอนภาษาไทย กับนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ของศูนย์การสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศิริพร บุญเรือง (2556). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนหวาย (นครรัฐประสาธ). วารสาร Veridian E Journal Silpakorn University, 6(1), 772-773.
- ออนมา อองและกอบสุข คงมนัส. (2561). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการพัฒนาหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องพยัญชนะและสระภาษาไทย สำหรับนักศึกษาเมียนมา ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศอย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 20(4), 266-278.
- เผชิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยานี. (2545). ดัชนีประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผล. วารสารการวัดผลการศึกษา. 8(6): 31-51.
- Goffman, E. (1981). Footing". In Erving Goffman. (ed.). Forms of Talk, 124-59. Philadelphia:University of Pennsylvania Press.

การประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก โรงเรียน
ดุริยางค์ทหารบก จากผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา
ผู้สำเร็จการศึกษา*

ASSESSMENT OF THE OUTCOMES OF THE ROYAL THAI ARMY MUSIC
STUDENT PROGRAM ROYAL THAI ARMY SCHOOL OF MUSIC FROM
GRADUATES AND GRADUATE SUPERVISORS

ธรรมฤทธิ์ ไตรทิพยพงศ์

Thammarit Traithippayapong

เก็ดถวา บุญปรากร

Kettawa Boonprakarn

จุฑารัตน์ คชรัตน์

Jutarat Kotcharat

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Hat Yai University, Thailand.

Email: thammarit26429@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลลัพธ์ของผลผลิตจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก พ.ศ. 2556 โดยการประเมินผลลัพธ์จะประกอบด้วย ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากลุ่มแรกเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก รุ่นที่ 31/57 32/58 33/59 34/60 และ 35/61 จำนวนทั้งสิ้น 217 คน ได้มาโดยการเลือกเจาะจง โดยเลือกหัวหน้านักเรียนและรองหัวหน้านักเรียนของแต่ละรุ่น จำนวน 15 คน สำหรับกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา มีทั้งสิ้น 43 หน่วยงาน โดยการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามกองทัพอากาศและส่วนกลาง แล้วนำมาสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้จำนวน 5 หน่วยงาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลกระทบ ผู้บังคับบัญชาทุกระดับให้การยอมรับผู้สำเร็จการศึกษาทุกด้าน ด้านประสิทธิผล ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพดุริยางค์สูง มีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นการเป็นทหารอาชีพ ด้านความยั่งยืน ผู้สำเร็จการศึกษานำองค์ความรู้ถูกต้องมาใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนางานหรือ

* Received: 20 February 2564; Revised: 15 March 2564; Accepted: 5 April 2564

พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

คำสำคัญ : หลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก, การประเมินหลักสูตร, การประเมินผลลัพธ์, การประเมิน

Abstract

This research aimed to evaluate the outcomes from product of the Royal Thai Army Musical Student curriculum of Royal Thai Army Band School consists of impact evaluation, effectiveness evaluation, sustainability evaluation and transportability evaluation. The first sample was graduates of the Royal Thai Army Music Student curriculum in generation 31/57 32/58 33/59 34/60 and 35/61. There was a population of 217 people. They were selected by Purposive sampling. Samples who were a former student head and a deputy head student of each generation. Get a sample of 15 samples. The second sample was commanders of graduates had a total of 43 band platoons. They were selected by Stratified Sampling. Population grouping by area, 1 person per Army Area and Royal Thai Army Band Department. And then selected by simple random sampling. Get 5 samples, the instrument for collecting data was semi-structured interview. Analyzed data by Content Analysis. The research results were found as follows; on the impact, commanders at all levels accepted graduates. On the effectiveness, Graduates have a high level of musical knowledge and they have the basic knowledge necessary to become a professional soldier. On the Sustainability, They are able to apply the correct knowledge they have studied in their work and to develop their work or to develop themselves continuously, On the transportability, They are able to apply the knowledge they have studied to extend their knowledge to others correctly and appropriately.

Keyword: Army Music Student, Curriculum evaluation, Outcome evaluation, Evaluation

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สำหรับสิ่งที่เป็หัวใจของการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน คือ “หลักสูตร” เพราะหลักสูตรได้กำหนดเป้าหมายของการศึกษา เนื้อหาสาระ แนวการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล การบริหารจัดการ การประกันคุณภาพที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่เพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าประสงค์ (มารุต พัฒนผล, 2562)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560, หน้า 14) มาตรา 52 วรรคแรกกำหนดให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูตและการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ และวรรคสอง กำหนดให้กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560) มาตรา 19 ได้กำหนดให้กองทัพบกมีหน้าที่ไว้ดังนี้ "กองทัพบกมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบกเพื่อการป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบก ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมมีผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ" จากหน้าที่ที่กำหนดไว้ตาม พระราชบัญญัติฉบับนี้อาจกล่าวได้ว่า กองทัพบกมีหน้าที่หลักอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรกคือการเตรียมกำลังกองทัพบก ซึ่งมีขอบเขตในการเตรียมกำลังทางบกไว้จำนวนหนึ่งให้พร้อมรบตั้งแต่ยามปกติ วางแผนการสงครามใช้กำลังทหารทั้งกำลังที่มีอยู่ในยามปกติและกำลังที่จะต้องขยายขึ้นในยามสงคราม และเตรียมระดมสรรพกำลังให้สอดคล้องกับแผนการใช้กำลังทหารหรือแผนป้องกันประเทศ และอีกประการหนึ่งคือการป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งมีขอบเขตในการใช้กำลังทางบกที่ได้เตรียมไว้เข้าทำการรบตามแผน และระดมสรรพกำลังตามความจำเป็นเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารตามแผน ป้องกันประเทศกองทัพบกมีหน้าที่และความรับผิดชอบสำคัญยิ่ง จึงมีความจำเป็นต้องให้การศึกษาแก่กำลังพล เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมกำลังกองทัพบกให้มีความพร้อมรบตามหน้าที่ที่กฎหมาย

กำหนด โดยระบบการศึกษาของกองทัพบกประกอบด้วยการฝึกเป็นบุคคล (Individual Training) ตามระบบการฝึกทางทหารสากล และการศึกษาเฉพาะทาง (Education) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรตามความชำนาญและตามความต้องการของหน่วยงานนั้น ดังนั้น การจัดการศึกษาของกองทัพบกจะต้องให้สอดคล้องตามบริบทดังกล่าว นอกจากนั้นการพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษาของกองทัพบก จะต้องคำนึงถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์กองทัพบก พุทธศักราช 2560 – 2579 แผนพัฒนากองทัพบกปี 2560 - 2564 รวมทั้งนโยบายที่ผู้บัญชาการทหารบกได้มอบให้แก่หน่วยในโอกาสต่าง ๆ สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้พิจารณานำแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษามาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการศึกษาของกองทัพบกให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติตามความเหมาะสม โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของกองทัพบก (กองทัพบก, 2559)

ด้านการศึกษาของกองทัพบก กองทัพบกได้กำหนดนโยบายด้านหลักสูตรการศึกษาให้สถาบันการศึกษา โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการ หน่วยจัดการศึกษาของกองทัพบกพัฒนาหลักสูตร ตำรา หลักนิยมให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้จากการศึกษาไปปฏิบัติงานจริง รวมทั้งให้สอดแทรกเนื้อหาวิชาที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจเข้าไว้ในหลักสูตร โดยยึดหลักว่าผู้เข้ารับการศึกษาคือศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยการศึกษาที่ดำเนินการโดยสถาบันการศึกษาโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการและหน่วยจัดการศึกษานั้นจะมีหลักสูตรสำหรับการศึกษา 2 ประเภท คือหลักสูตรการผลิต และหลักสูตรการเพิ่มพูนความรู้ สำหรับหลักสูตรการผลิตที่ดำเนินการในปัจจุบัน คือ หลักสูตรที่เปลี่ยนสถานะผู้เข้ารับการศึกษามาจากพลเรือนเป็นทหาร หรือทำให้เกิดสถานะใหม่ให้ได้รับคุณวุฒิตามที่กำหนดในหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบก นักเรียนดุริยางค์ทหารบก นักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้านักเรียนแพทย์ทหาร นักเรียนพยาบาลกองทัพบก หลักสูตรเพิ่มพูนความรู้ คือ หลักสูตรที่จัดสำหรับข้าราชการทหารให้เข้ารับการศึกษาระหว่างรับราชการเพื่อเพิ่มความรู้เพิ่มขึ้นสำหรับการปฏิบัติตามตำแหน่งหน้าที่ หรือเพื่อที่จะบรรจุในตำแหน่งนั้น ได้แก่หลักสูตรหลัก หลักสูตรผู้ชำนาญการทหาร และหลักสูตรเฉพาะหน้าที่ โดยหลักสูตรหลัก เป็นหลักสูตรวิชาชีพอของเหล่าและสายวิทยาการที่นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารชั้นประทวน ต้องเข้ารับการศึกษิตตามแนวทางรับราชการที่เหล่าทัพกำหนด ได้แก่หลักสูตรชั้นนายร้อย ชั้นนายพัน รวมทั้งหลักสูตรหลักของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก และหลักสูตรวิทยาการทัพบก สำหรับหลักสูตรผู้ชำนาญการ เป็นหลักสูตรที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรู้ ความสามารถ ขำนาญการ และได้รับหมายเลขความชำนาญการทาง

ทหาร เช่น หลักสูตรผู้บังคับบัญชาทหาร เสมียนงบประมาณ นายทหารปลัดบัญชี ช่างซ่อมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ส่วนหลักสูตรเฉพาะหน้าที่นั้น เป็นหลักสูตรที่กำหนดให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรู้ทางเทคนิคเฉพาะด้าน เป็นหลักสูตรซึ่งไม่ได้หมายเลขขานาญการทางทหาร เช่น หลักสูตรการตรวจค้นวัตถุระเบิด แพทย์ฝังเข็ม ลาดตระเวนระยะไกล และนายสิบทะเลยนศพ เป็นต้น (ศูนย์การเรียนรู้ กรมจเรทหารบก, 2563)

นอกจากภารกิจหลักในการดูแลความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในของประเทศแล้ว กองทัพบกยังมีการฝึกในการบำรุงขวัญและสร้างกำลังใจให้แก่ประชาชนในห้วงเวลาไม่ปกติของบ้านเมือง โดยหน่วยงานของกองทัพบก ที่มีหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมและสร้างความบันเทิง เพื่อบำรุงขวัญ และกำลังใจแก่ประชาชน คือ “กรมดุริยางค์ทหารบก” ซึ่งมีหน้าที่วางแผน อำนวยความสะดวก แนะนำ กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการดนตรี การฝึกศึกษา วิทยาการ การพัฒนาการดนตรี และปฏิบัติการแสดงดนตรีของกองทัพบก เป็นหน่วยที่ดำเนินการเกี่ยวกับกิจการดนตรีทั้งปวงของกองทัพบก จึงสามารถผลิตบทเพลง และผลิตสื่อทางการดนตรีต่าง ๆ รวมทั้งปฏิบัติการแสดงดนตรีตามภารกิจของหน่วยและตามที่ได้รับได้ (กฤษฎา สาริกา, 2559)

โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก เป็นหน่วยขึ้นตรงกรมดุริยางค์ทหารบก ในฐานะหน่วยสถานศึกษาของกองทัพบก มีหน้าที่ผลิตนายทหารประทวนเหล่าทหารดุริยางค์ให้กับกองทัพบก ดำเนินการเปิดหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก หลักสูตร 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับคุณวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และบรรจุเข้ารับราชการและแต่งตั้งยศสิบตรีและสิบตรีหญิงให้กับกรมดุริยางค์ทหารบก มณฑลทหารบก และหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก ที่มีเหล่าทหารดุริยางค์อยู่ในอัตรา รวมทั้งการเปิดหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ ได้แก่ หลักสูตรนายสิบชั้นต้นหลักสูตรนายสิบอาวุโส และหลักสูตรชั้นนายร้อย เพื่อการพัฒนากำลังพลเหล่าทหารดุริยางค์ให้เป็นไปตามนโยบายการศึกษาของกองทัพบก (กฤษฎา สาริกา, 2559) แต่ที่ผ่านมายังไม่เคยมีการประเมินหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก พุทธศักราช 2556 มาก่อน ประกอบกับหลักสูตรนี้มีวงรอบการใช้งานและต้องปรับปรุงหลักสูตร นอกจากนั้น ผลการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) [สมศ.] รอบที่ 3 ได้ให้ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาไว้ 3 ประการ คือ 1) โรงเรียนดุริยางค์ทหารบกควรดำเนินการพิจารณาทบทวนเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปรวมทั้งรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2) แม้ว่าผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะเป็นไปได้ด้วยดี แต่โรงเรียนควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นพร้อมรับความท้าทายใหม่ที่จะส่งผลต่อผลผลิตของโรงเรียน และ 3) เนื่องจากครูดนตรีมีความรู้และความสามารถสูงจึงควรสร้างกลไกสนับสนุนและผลักดันให้ครูและนักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์อย่างเป็นรูปธรรมหรือทำผลงานวิจัยเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งการส่งเสริมให้สามารถ

นำผลงานนั้นไปเผยแพร่และใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น (สมศ, 2556, หน้า 5) จากเหตุผลข้างต้น จะเห็นได้ว่าการประเมินหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก พุทธศักราช 2556 มีความจำเป็นยิ่ง เพื่อให้หลักสูตรดังกล่าวมีความสอดคล้องกับนโยบาย การศึกษาของกองทัพบก

การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ โดยการประเมินหลักสูตรจะเป็นการพิจารณาตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรที่ได้รับการ พัฒนาขึ้น และค้นหาข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ซึ่งเมื่อมีการประเมินหลักสูตร แล้วจะสามารถตอบคำถามได้ว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ได้ดีจริงหรือไม่ เพียงใด และผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ หรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาปรับปรุง หลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2557 อ้างถึงใน สุปัญญา ขาดง, 2561) การ ประเมินหลักสูตรจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ มีความต่อเนื่อง ไม่มีสิ้นสุด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2546 อ้างถึงใน สุปัญญา ขาดง, 2561)

สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) ได้เขียนหนังสือ Educational Evaluation and Decision Making ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมิน เป็นผู้ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมิน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปเรียกว่าการประเมิน แบบชิปปี้ (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เน้นการแบ่งแยกบทบาทของ การทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือฝ่ายประเมินมี หน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหา ข้อมูลและนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่ เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีอคติในการประเมิน และได้แบ่งประเด็นการ ประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context evaluation : C) การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input evaluation: I) การ ประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) การประเมินผลผลิต (Product evaluation : P) ซึ่งรูปแบบการประเมินนี้เป็นผลของการประเมินหลักสูตรของคณะกรรมการสมาคมเกียรติ นิยมทางการศึกษา (The Phi Delta Kappa Committee) ที่ทำการประเมินโครงการจัด การศึกษาโดยการนำทีมของแดเนียล สตฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) เป็นรูปแบบที่มี ความทันสมัยสามารถนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรได้และเป็นรูปแบบการประเมินที่ ประเมินองค์ประกอบครบทุกด้าน (พิชิต ฤทธิ์จรรูญ, ม.ป.ป.) ต่อมาในปี ค.ศ. 2007 Stufflebeam and Shinkfield (2007) ได้ขยายรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) เป็นการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP_{EST} Model) ซึ่งรูปแบบดังกล่าวจะถูกปรับขยายในส่วนของ

การประเมินผลผลิต (Products evaluation) โดยแบ่งออกเป็น 4 มิติ ได้แก่ การประเมินผลกระทบ (Impact evaluation: I) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation: E) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability evaluation: S) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (transportability evaluation: T) โดยสิ่งที่ได้รับการประเมิน ได้แก่ หลักสูตร แผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงต่าง ๆ โดยที่ส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้มีความหมายครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิมและการประเมินผลลัพธ์ (Stufflebeam, 2008 อ้างอิงจาก ทิปทัศน ชินตาปัญญากุล สมจิตรา เรืองศรี กิตติศักดิ์ ลักษณะ และพรภิรมย์ หลงทรัพย์, 2560; Stufflebeam & Coryn, 2014 อ้างอิงจาก ทิปทัศน ชินตาปัญญากุล สมจิตรา เรืองศรี กิตติศักดิ์ ลักษณะ และพรภิรมย์ หลงทรัพย์, 2560) รัตนะ บัวสนธ์ (2556) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การประเมินที่ถูกขยายขึ้นทั้ง 4 ด้าน จากการขยายการประเมินผลผลิต (Product) ตามรูปแบบการประเมินแบบซีบีพี (CIPP Model) เดิมนั้น แท้จริงคือการประเมินผลลัพธ์ (Outcomes) นั่นเอง

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับ หัวเรื่อง ทศนคติของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อผลลัพธ์จากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก พุทธศักราช 2556 ประกอบด้วย ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรและบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงและความต้องการของผู้บังคับบัญชากายหลังสำเร็จการศึกษา จึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี โดยมีความเชื่อว่าการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องการปฏิบัติงานจริงและความต้องการของผู้บังคับบัญชากายหลังสำเร็จการศึกษา จะสามารถทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ และตอบสนองนโยบายผู้บังคับบัญชาได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ห็นความสำคัญ ตระหนัก และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานจริงและความต้องการของผู้บังคับบัญชากายหลังสำเร็จการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินผลลัพธ์ของผลผลิตจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก พ.ศ. 2556

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากลุ่มแรกเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก รุ่นที่ 31/57 32/58 33/59 34/60 และ 35/61 จำนวนทั้งสิ้น 217 คน ได้มาโดยการเลือกเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกหัวหน้านักเรียนและรองหัวหน้า

นักเรียนของแต่ละรุ่น จำนวน 15 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับการไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมรุ่นในการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญ สำหรับกลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา มีทั้งสิ้น 43 หน่วยงาน โดยการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ตามกองทัพภาคและส่วนกลาง แล้วนำมาสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้จำนวน 5 หน่วยงาน เพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาคและส่วนกลาง จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview form) จำนวน 6 ข้อ

3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก พุทธศักราช 2556 เพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่จะทำการวิจัย แล้วนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มาวิเคราะห์ และสร้างเครื่องมือฉบับร่างให้ตรงกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร

3.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและขอคำแนะนำ พร้อมปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาในข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการประเมินหลักสูตร

3.4 นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 นาย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) และความชัดเจนของข้อคำถาม

3.5 นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 นาย เสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำผลมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruency: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนนคำถาม แต่ละข้อ โดยเกณฑ์การให้คะแนนเช่นเดียวกับการสร้างแบบสอบถามซึ่งผลการประเมิน IOC โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50- 1.00 จะนำมาใช้ ส่วนข้อที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 นำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญหรือตัดทิ้ง (Burns N. & Grove S.K., 2005 อ้างถึงใน ปราณี มีหาญพงษ์ และกรรณิการ์ ฉัตรดอกไม้ไพร, 2561)

3.6 ได้แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

4.1 ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยมหาดไทย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากเจ้ากรมดุริยางค์ทหารบกและผู้บัญชาการโรงเรียนดุริยางค์ทหารบกในการทำวิทยานิพนธ์และเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินหลักสูตร

4.2 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัย หาดใหญ่ นำเรียนเจ้ากรมศรียางค์ทหารบกและผู้บัญชาการโรงเรียนศรียางค์ทหารบก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินหลักสูตร

4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสัมภาษณ์ ซึ่งการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เอง และทำการเก็บข้อมูลกับผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.3.1 ติดต่อขออนุญาตให้ผู้ให้ข้อมูลทุกคนเพื่อนัด วัน เวลาและสถานที่หรือช่องทางการติดต่อสื่อสาร สำหรับสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า

4.3.2 ผู้วิจัยเข้าพบหรือติดต่อผู้ให้ข้อมูล เพื่อทำการสัมภาษณ์

4.3.3 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยเริ่มจากการแนะนำตัวและวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ จากนั้นสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น และทำการจดบันทึกเฉพาะเนื้อหาสาระตามประเด็นที่ต้องการ

4.3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

ประเมินผลลัพธ์ของผลผลิตจากหลักสูตรนักเรียนศรียางค์ทหารบก

การประเมินผลลัพธ์ ผลผลิตจากหลักสูตรนักเรียนศรียางค์ทหารบก โรงเรียนศรียางค์ทหารบก พ.ศ. 2556 โดยการประเมินผลลัพธ์ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผลกระทบ

ผลลัพธ์ของผลผลิตจากหลักสูตรด้านผลกระทบ จากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าคุณบังคับบัญชาให้การยอมรับผู้ที่สำเร็จการศึกษา ผู้บังคับบัญชามักจะมีการทดสอบความรู้ความสามารถ เพื่อวัดระดับความรู้ความสามารถเบื้องต้น ผู้บังคับบัญชาไม่มีการสร้างกำแพงระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ ให้ความรู้สึกเป็นพี่น้องครอบครัวเดียวกัน เชื่อมั่นการสอนของโรงเรียนศรียางค์ทหารบก เชื่อมั่นและไว้วางใจผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนศรียางค์ ผู้บังคับบัญชามักเปรียบเทียบระหว่างหลักสูตร 5 ปี และ 6 ปี กับ 3 ปีว่าเรียนน้อยไป ยอมรับความคิดใหม่ ๆ ที่มาจากผู้สำเร็จการศึกษารุ่นใหม่ ยอมรับผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา ไม่ค่อยปิดกั้นความคิดของผู้สำเร็จการศึกษา หลายหน่วยในส่วนภูมิภาคจะมีการแต่งตั้งนายสิบพี่เลี้ยงให้กับผู้สำเร็จการศึกษาใหม่

เพื่อชี้แนวทางการปฏิบัติงานตามวัฒนธรรมของแต่ละหน่วย ผู้บังคับบัญชาระดับผู้บัญชาการ มณฑลทหารบกบางท่านชมเชยการแต่งการของนักเรียนดุริยางค์ทหารบกทั้งกำลังพลชายและ หญิง ส่วนผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกด้านผลกระทบจากผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ผู้บังคับบัญชาทุกระดับให้การยอมรับในความรู้ความสามารถและ ผลงานของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก เนื่องจากผู้ที่สำเร็จ การศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบกจะมีคุณสมบัติพิเศษคือ สามารถเรียนรู้งาน ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว หน่วยสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้ มีวิสัยทัศน์ มีความ โดดเด่นเมื่อเทียบกับผู้ที่สำเร็จจากหลักสูตรอื่น จนผู้บังคับบัญชาหลายระดับเล็งเห็นและ ต้องการตัวไปช่วยราชการที่หน่วยต่าง ๆ จากจุดนี้จึงเป็นเครื่องรับประกันคุณภาพของผู้สำเร็จ การศึกษาเป็นอย่างดี แต่ความไว้วางใจในการให้ปฏิบัติภารกิจแต่ละนายมีความแตกต่างกัน นอกจากการปฏิบัติภารกิจด้านดนตรีแล้วผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องปฏิบัติภารกิจอื่น เช่น โครงการต่าง ๆ ตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา ด้วยกาลเวลาและกระแสนิยมเปลี่ยนไป มารยาทความเป็นไทยบางอย่างก็หายไป ความมีระเบียบวินัยทหารเริ่มลดลงเมื่อเทียบกับรุ่น ก่อน ๆ การมีจิตอาสาลดลงบ้าง แต่ผู้บังคับบัญชาก็ได้ตักเตือนแล้วก็เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปในแนวทางที่ดีขึ้น

2. ด้านประสิทธิผล

ผลลัพธ์ของผลผลิตจากหลักสูตรด้านประสิทธิผล จากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบกมี ความรู้ความสามารถเพียงพอ วิชาความรู้ทางดุริยางค์ค่อนข้างสูง สามารถในการเล่นโน้ตทันตา เห็น (sight reading) ได้ ระดับความสามารถรายบุคคลมากน้อยมีความแตกต่างกัน พื้นที่แสดง ศักยภาพมีความแตกต่างกัน สามารถปฏิบัติงานได้ทันเมื่อจบการศึกษา เข้าใจภาษาที่ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานสื่อสาร แต่ยังต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติตามแนวเพลง หรือคีย์ เพลงที่มีความแตกต่างกันในแต่ละหน่วย ต้องมีการฝึกแกะเพลงเพิ่มเติม การพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่องมีไม่มากนัก ต้องพัฒนาการสร้างความบันเทิง ความเพลิดเพลิน สนุกสนานให้กับผู้ชม (entertainer) ประสบการณ์วงโยธวาทิตสูงมากประสบการณ์วงอื่นมีน้อยกว่า สำหรับความ เป็นทหารอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา คือ อยู่ภายใต้ระเบียบวินัยทหาร มีความตรงต่อเวลา การแต่งกายดี ประดับเครื่องหมายบนเครื่องแบบถูกต้องและดูดี บุคลิกภาพดี มีความโดดเด่น กว่าหลายหน่วยจบผู้บังคับบัญชาบางท่านชมเชย การแสดงความเคารพต่อผู้มีอาวุโสสูงกว่า ยังคงแข็งแรง จุดที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้น คือ ความแข็งแรงทางกาย ความรู้ทางการรบและยุทธวิธี ส่วนผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาเห็นพ้องกันว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร นักเรียนดุริยางค์ทหารบกมีความรู้ความสามารถ และความเข้าใจในวิชาชีพดุริยางค์พร้อมที่จะ ปฏิบัติงานได้ภายหลังจากการจบการศึกษา บางคนสามารถผ่านการคัดเลือก (Audition) เข้า ส่วงดนตรีที่มีชื่อเสียงระดับชาติได้ สามารถพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของตนเองได้ มีทักษะการ

ปฏิบัติเครื่องมือที่หลากหลายแนวเพลง สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้ สำหรับจุดที่ควรพัฒนาวิชาชีพดุริยางค์ คือ ความเข้าใจในแนวเพลงตามวัฒนธรรมท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจจะไม่เคยได้ศึกษามาก่อน การปฏิบัติเครื่องมือดนตรีได้เฉพาะเครื่องมือเอกที่เรียนมา แต่เครื่องมืออื่น ๆ ไม่สามารถปฏิบัติได้ ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีทักษะการร้องเพลงซึ่งเป็นความต้องการของหน่วยงานส่วนภูมิภาคมีจำนวนน้อย มีความขวนขวายหาความรู้และความขยันฝึกซ้อมยังไม่มากนัก ในด้านความเป็นทหารอาชีพ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบกมีการแต่งกายและมีบุคลิกภาพที่ดี มีความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติท่าทางต่าง ๆ ของทหาร เนื่องจากนักเรียนดุริยางค์ทหารบกโดยพื้นฐานจะมีจังหวะในหัวใจ มีระเบียบวินัยทหารค่อนข้างดี หลายหน่วยผู้ที่สำเร็จการศึกษาใหม่จะมีโอกาสไปฝึกทหารใหม่ซึ่งจะเป็นการทบทวนและเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาชีพทหารได้เป็นอย่างดี เข้าใจลำดับพิธีการทางทหารเป็นอย่างดี สำหรับจุดที่ควรปรับปรุงพัฒนา คือ การเรียนที่โรงเรียนในบางเรื่องอาจไม่เคยเรียนมาก่อน แต่ต้องมาฝึกที่หน่วยงานภายหลังการบรรจุ ความรู้ทางวิชาทหารและด้านความรู้ทางยุทธวิธี การใช้ชีวิตในสังคม วัฒนธรรมองค์กร แบบธรรมเนียมทหาร สายการบังคับบัญชา อุดมการณ์ความเป็นทหารมีไม่มากเท่าที่ควร ที่ควรปลูกฝังให้มียิ่งขึ้นคือความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้วยหลักสูตรปัจจุบันมีระยะเวลาในการศึกษาเพียง 3 ปี อาจทำให้ซึมซับความเป็นทหารไม่มากเท่ากับหลักสูตร 5 ปี หรือหลักสูตร 6 ปี

3. ด้านความยั่งยืน

ผลลัพธ์ของผลผลิตจากหลักสูตรด้านความยั่งยืน จากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาให้ความเห็นว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบกสามารถเลือกแนวเพลงที่ตนถนัดเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองได้ มีความรู้เท่าทันโลก สามารถค้นหาสิ่งที่ต้องการได้อย่างง่ายดาย ความรู้ที่ผู้สำเร็จการศึกษานำไปพัฒนางานได้คือ ทฤษฎีดนตรี การเรียบเรียงเสียงประสาน (Arranging) ได้ดี บางนายสามารถประพันธ์เพลง (compose) การบันทึกโน้ตเพลงเป็นไฟล์โน้ตเพลง (คัดลอกโน้ตจากกระดาษเป็นไฟล์) การจัดการแสดงบนเวที และสามารถออกแบบการแปรขบวนได้ ส่วนผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบกสามารถพัฒนาฝีมือรวมถึงความรู้ความสามารถทางดนตรีที่สามารถฝึกฝนได้ด้วยตนเองสามารถเรียบเรียงเสียงประสาน (Arranging) สามารถใช้โปรแกรมทางดนตรีโดยเฉพาะโปรแกรม Sibelius ได้คล่องแคล่ว สามารถเกาะเพลงและบันทึกโน้ตดนตรีสากลได้ สามารถออกแบบการแปรขบวน สามารถออกแบบรูปแบบวงดนตรีสมัยใหม่ได้ บางนายสามารถมิกซ์เสียง สามารถประพันธ์เพลง (compose) ได้

4. ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ

ผลลัพธ์ของผลผลิตจากหลักสูตรด้านการถ่ายทอดส่งต่อ จากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา เห็นว่า องค์ความรู้ที่ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียน

ดุริยางค์ทหารบกสามารถไปถ่ายทอดส่งต่อให้กับผู้อื่นได้ คือ ความรู้ทางทฤษฎีดนตรี การปฏิบัติเครื่องมือนดนตรี แตรเดี่ยว การใช้โปรแกรมทางดนตรี ให้กับเยาวชน กำลังพล และผู้สนใจได้ การแนะแนวทางกับผู้ที่สนใจเข้ารับการศึกษาคือในโรงเรียนดุริยางค์ทหารบก ส่วนผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาให้ความเห็นว่า องค์ความรู้ที่ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบกสามารถไปถ่ายทอดส่งต่อให้กับผู้อื่นได้ คือ ความรู้ทางทฤษฎีดนตรี และการปฏิบัติเครื่องมือนดนตรี ให้กับครอบครัวกำลังพลและผู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้สำเร็จการศึกษางานเครื่องมือสามารถฝึกแตรเดี่ยว และขลุ่ยกลอง ให้กับกำลังพลหน่วยอื่นได้

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยด้านผลกระทบ พบว่า ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่ให้การยอมรับในความรู้ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก ไม่ว่าจะเป็นผลงานทั้งด้านดนตรีและที่ไม่ใช่ด้านดนตรี รวมถึงความคิดใหม่ ๆ ของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้บังคับบัญชาจะให้ความรู้สึกเสมือนเป็นพี่น้องครอบครัวเดียวกัน ผู้บังคับบัญชามีเชื่อมั่นการสอนของโรงเรียนดุริยางค์ทหารบก และไว้วางใจให้ผู้สำเร็จการศึกษาแสดงปฏิบัติภารกิจทั้งภารกิจการดนตรีและภารกิจอื่นของทหาร โดยผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่จะสามารถเรียนรู้งานใหม่ได้อย่างรวดเร็ว มีความโดดเด่นเมื่อเทียบกับผู้ที่สำเร็จจากหลักสูตรอื่น จนผู้บังคับบัญชาหลายระดับเล็งเห็นถึงความสามารถ ต้องการตัวไปช่วยราชการที่หน่วยต่าง ๆ และชมเชยบ่อยครั้ง แต่เนื่องหลักสูตรถูกลดลงจากอดีตที่มียาวนานถึง 5 ปี หรือ 6 ปี เหลือ 3 ปี ทำให้ความเข้มข้นความเป็นทหารไม่มากเท่ากับกับผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระยะเวลา 5 ปี หรือ 6 ปี แต่ถึงอย่างไรระบบอาวุโสยังคงมีอยู่ รุ่นพี่และผู้บังคับบัญชาก็ได้ตกเตือนในพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก มีลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบโรงเรียนประจำ มีเวลาที่จะฝึกปฏิบัติและพัฒนาตนเองมาก และอยู่ในระบบของโรงเรียนทหาร ซึ่งระบบทหารจะมีระเบียบวินัยสูงมาก มีระบบอาวุโส มีการจัดให้นักเรียนดุริยางค์ทหารบกปฏิบัติภารกิจจริงในพิธีการสำคัญ จึงทำให้นักเรียนดุริยางค์ทหารบกมีประสบการณ์ในการปฏิบัติภารกิจจริง เมื่อสำเร็จการศึกษาที่สามารถปฏิบัติภารกิจที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายได้ทันที สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิพรรณ พัฒนาพาณิชย์ และทัศนาศ (2545) ที่ทำวิจัยติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีการนำความรู้ไปใช้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานหลังสำเร็จการศึกษา และการพัฒนาตนเองหลังสำเร็จการศึกษา และสอดคล้องกับธนัชพร บัวตา (2547 อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาตามความพึงพอใจของผู้บริหาร สถานประกอบการในเขตนิคม

อุตสาหกรรมมาตาพุดจังหวัดระยอง ให้ความเห็นว่าคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ต้องเป็นผู้ที่สามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาจากหลักสูตรมาประยุกต์ใช้ในงานหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประโยชน์จนบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน และก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพของตนสูงสุด

ผลจากการวิจัยด้านประสิทธิผล พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบกมีความรู้และความสามารถเพียงพอ มีความเข้าใจในวิชาชีพดุริยางค์พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันทีหลังสำเร็จการศึกษา มีความรู้ทางวิชาดุริยางค์ค่อนข้างสูง สามารถในการเล่นโน้ตทันตาเห็น (sight reading) ได้ดี มีทักษะการปฏิบัติเครื่องมือที่หลากหลายแนวเพลงสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้บางนายสามารถผ่านการคัดเลือก (Audition) เข้าสู่วงดนตรีที่มีชื่อเสียงระดับชาติได้ จุดที่ต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นคือการศึกษาทำความเข้าใจและปฏิบัติตามตามวัฒนธรรมท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งบริบทของสภาพพื้นที่ ภาษา และวัฒนธรรมของแต่ละหน่วยมีความแตกต่างกัน ต้องมีการฝึกและเพลงเพิ่มเติม ต้องพัฒนาการสร้างความบันเทิง ความเพลิดเพลิน สนุกสนานให้กับผู้ชม (entertainer) ประสบการณ์วงโยธวาทิตสูงมากแต่ประสบการณ์วงอื่นมีมากเท่าที่ควร ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของตนเองได้แต่ยังขาดความต่อเนื่องการพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติได้เฉพาะเครื่องมือเอกที่เรียนมา แต่เครื่องมืออื่น ๆ ไม่สามารถปฏิบัติได้ดีเท่าที่ควร ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีทักษะการร้องเพลงซึ่งเป็นความต้องการของหน่วยงานส่วนภูมิภาคมีจำนวนน้อย สำหรับความเป็นทหารอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติตนอยู่ภายใต้ระเบียบวินัยทหารได้ดี มีความตรงต่อเวลา สำหรับความรู้ทางทหารอยู่ในระดับขั้นพื้นฐานตามที่หลักสูตรกำหนด แต่เมื่อจบการศึกษาหลายหน่วยผู้ที่สำเร็จการศึกษาใหม่จะมีโอกาสไปฝึกทหารใหม่ซึ่งจะเป็นการทบทวนและเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาชีพทหารได้เป็นอย่างดี มีความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติท่าทางต่าง ๆ ของทหาร เนื่องจากนักเรียนดุริยางค์ทหารบกโดยพื้นฐานจะมีจังหวะในหัวใจ มีความเข้าใจลำดับพิธีการทางทหารเป็นอย่างดี มีการแต่งกายดี ประดับเครื่องหมายบนเครื่องแบบถูกต้องตามระเบียบและดูดี มีบุคลิกภาพและลักษณะทางทหารดี จุดที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้น คือ ความแข็งแรงทางกาย ความรู้ทางการรบและยุทธวิธี อุดมการณ์ความเป็นทหาร และความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องมือดนตรีมีการวัดและประเมินผลการศึกษาโดยทดสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียนมีทดสอบการบรรเลงบทเพลงแนวคลาสสิก ซึ่งเป็นพื้นฐานการปฏิบัติที่ดี นอกจากนั้นยังมีการทดสอบพื้นฐานการเป็นนักดนตรีมืออาชีพ ได้แก่ การทดสอบเล่นโน้ตทันตาเห็น (sight reading) การไล่บันไดเสียงตามที่กำหนด (scales) คำศัพท์ดนตรี (Music Vocabulary) อีกด้วย นอกจากการศึกษาในห้องเรียนแล้ว นักเรียนดุริยางค์จะมีโอกาสปฏิบัติภารกิจจริงในหลายภารกิจ เช่น พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ พิธีสวนสนามปฏิญาณตนต่อธงชัยเฉลิมพล พิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของนักศึกษาวิชาทหาร

การแสดงคอนเสิร์ตบทเพลงรักแห่งแผ่นดิน และภารกิจอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย เป็นต้น ทั้งร่วมกับข้าราชการของกรมดุริยางค์ทหารบกและเฉพาะนักเรียนดุริยางค์ด้วยตนเอง จึงทำให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก สามารถปฏิบัติงานได้ทันที หลังจบการศึกษาและสามารถตอบสนองนโยบายของผู้บังคับบัญชาได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทิมา หิรัญอ่อน (2555, หน้า 154) ที่ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาช่างยนต์ พุทธศักราช 2548 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาชีพได้ให้สำเร็จลุล่วงตามที่กำหนด ทั้งนี้ เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษามีประสบการณ์ จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนอกสถานศึกษา ทำให้นักเรียนดุริยางค์ได้มีประสบการณ์ปฏิบัติการจริงร่วมกับผู้อื่น ได้ใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานโดยตรงกับภารกิจจริงที่จะได้ปฏิบัติเมื่อสำเร็จการศึกษา

ผลจากการวิจัยด้านความยั่งยืน พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบกสามารถพัฒนาฝีมือรวมถึงความรู้ความสามารถทางดนตรีที่สามารถฝึกฝนได้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาความสามารถของตนเองในแนวเพลงที่ตนถนัดได้ มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี สามารถค้นหาสื่อที่ต้องการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ความรู้ที่ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำไปพัฒนางานได้ คือ ทฤษฎีดนตรี การใช้โปรแกรมทางดนตรีโดยเฉพาะโปรแกรม Sibelius การบันทึกโน้ตเพลงเป็นไฟล์โน้ตเพลง การเรียบเรียงเสียงประสาน (Arranging) การประพันธ์เพลง (compose) การจัดการแสดงบนเวที การมิกซ์เสียง การออกแบบรูปแบบวงดนตรีสมัยใหม่ได้และสามารถออกแบบการแปรขบวนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบกมีการจัดลำดับรายวิชาได้ดี นักเรียนสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติ ประกอบกับช่วงเริ่มต้นในรายวิชาเทคโนโลยีดนตรีมีการฝึกใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางด้านดนตรีตั้งแต่เริ่มต้นให้นักเรียนดุริยางค์ การคัดลอกโน้ตเพลง จนพัฒนาสู่รายวิชาที่จะต้องฝึกเรียบเรียงเสียง ประสานและรายวิชาโครงการซึ่งจะกำหนดให้นักเรียนดุริยางค์ประพันธ์บทเพลงเป็นของตนเองทุกนาย นักเรียนดุริยางค์จึงสามารถมาความรู้ไปปฏิบัติงานได้ทันที นอกจากนั้นยังมีการฝึกให้นักเรียนดุริยางค์ออกแบบการแสดงด้วยตนเองในเวทีต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนจะต้องดำเนินการเองเกือบทั้งหมด โดยมีครูอาจารย์เป็นผู้ควบคุมและที่ปรึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิฐภัทร บวรชัย, มีชัย สีเจริญ, ไกรวุฒิ วัฒนสิน และอิสราวุธ อ่อนน้อม (2557) ที่ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ. 2549 (ปรับปรุง พ.ศ. 2551) โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า นักเรียนนำความรู้ไปใช้ได้ไม่มากนัก เพราะการศึกษานั่นให้เรียนรู้รอบด้าน จึงไม่สามารถปฏิบัติงานหรือพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ได้ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำงานได้พอสมควร การสร้างนวัตกรรมใหม่ในวิชาชีพมีน้อย เมื่อเทียบกับตำรวจรุ่นเก่าพบว่านักเรียนรุ่นใหม่สามารถนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานได้ง่ายและสะดวก แต่ความรับผิดชอบไม่สูงนัก ชอบ

เพราะยังพบว่าสำนวนยังมีคงค้าง เมื่อเปรียบเทียบกับตำรวจสมัยก่อนที่ใช้เพียงเครื่องพิมพ์ดีดเท่านั้น

ผลจากการวิจัยด้านการถ่ายทอดส่งต่อ พบว่า องค์ความรู้ที่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบกสามารถไปถ่ายทอดส่งต่อให้กับผู้อื่นได้ คือ ความรู้ทางทฤษฎีดนตรี การปฏิบัติเครื่องมือดนตรี แตรเดี่ยว ซอด้วง และการใช้โปรแกรมทางดนตรีให้ทั้งกำลังพลภายในหน่วยงานและผู้ที่สนใจ นอกจากนั้นยังสามารถการแนะนำแนวทางกับผู้ที่สนใจเข้ารับการศึกษาคือในโรงเรียนดุริยางค์ทหารบกได้อีกด้วยทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนดุริยางค์มีประสบการณ์ทางวิชาชีพที่ตนปฏิบัติตั้งแต่ยังศึกษาอยู่เมื่อสำเร็จการศึกษามาจึงมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานวิชาชีพของตน จนสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ทั้งภายในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2555) กล่าวว่า การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อเป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า มีการนำหลักสูตรหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบความสำเร็จไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่นๆ หรือไม่

สรุป

การประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตรนักเรียนดุริยางค์ทหารบก โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก ผลลัพธ์จากผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านผลกระทบ ผู้บังคับบัญชาให้การยอมรับผู้สำเร็จการศึกษาเป็นอย่างดี ด้านประสิทธิผล ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพดุริยางค์สูง สำหรับความรู้ทางวิชาทหารมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นการเป็นทหารอาชีพ ด้านความยั่งยืน ผู้สำเร็จการศึกษานำองค์ความรู้ทางวิชาชีพดุริยางค์ที่ถูกต้องมาใช้ในการปฏิบัติงานด้านดนตรี สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนางานหรือพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นภายในหน่วยงานและผู้ที่สนใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยด้านผลกระทบ พบว่า ผู้บังคับบัญชาให้การยอมรับผู้สำเร็จการศึกษาเป็นอย่างดี แต่ยังคงเห็นว่าระยะเวลาหลักสูตร 3 ปียังเป็นระยะเวลาที่น้อยเกินไป ดังนั้นโรงเรียนดุริยางค์ทหารบกควรพิจารณาเพิ่มระยะเวลาการศึกษาให้มากกว่า 3 ปี เพื่อให้ให้นักเรียนดุริยางค์ทหารบกได้รับความรู้จากโรงเรียนได้สมบูรณ์มากขึ้น มีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น

ผลจากการวิจัยด้านประสิทธิผล พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถด้านดนตรีคลาสสิกสูง แต่แนวเพลงอื่นยังมีไม่มากนัก ประสบการณ์ปฏิบัติวงโยธวาทิตสูงมากแต่วงอื่นประสบการณ์ไม่มากนัก การพัฒนาศักยภาพทางดนตรียังขาดความต่อเนื่องการพัฒนาตนเองความรู้ในการปฏิบัติงานธุรการในหน่วยงานยังมีไม่มากนัก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ โรงเรียนควรเพิ่มทางเลือกให้นักเรียนดุริยางค์สามารถเลือกศึกษาเพิ่มเติมในแนวเพลงตามความถนัดของตนได้ รวมถึงทักษะเกี่ยวกับการเสริมการแสดงดนตรีท้องถิ่นแต่ละภาค ส่งเสริมให้นักเรียนมีเครื่องมือร้องในวงหัตถดนตรี ควรเพิ่มพื้นที่ฝึกประสบการณ์วงดนตรีที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานเช่น วงหัตถดนตรี เป็นต้น ควรเพิ่มองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานตามระเบียบสารบรรณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ นอกจากโรงเรียนแล้วผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับการทดสอบความสามารถทางดนตรีของกรมดุริยางค์ทหารบกทุกคนอย่างต่อเนื่อง ถึงระดับสูงสุดอาจเสริมแรงด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและได้กำลังพลที่มีคุณภาพสูงในหน่วยงาน

ผลจากการวิจัยด้านความยั่งยืน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษานำหลักความรู้ทางวิชาชีพดุริยางค์ที่ถูกต้องมาใช้ในการปฏิบัติงานด้านดนตรี สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนางานหรือพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ ผู้บังคับบัญชาส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษานำองค์ความรู้ทางวิชาชีพดุริยางค์ที่ถูกต้องมาใช้ในการปฏิบัติงานด้านดนตรีอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษามาตรฐานให้คงอยู่อย่างยั่งยืน และมอบหมายให้ผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานที่สามารถพัฒนางานหรือพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น ผู้สำเร็จการศึกษาเองก็ต้องตระหนักถึงการปฏิบัติงานที่ต้องตามความรู้ทางวิชาชีพดุริยางค์ที่ได้ศึกษามาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ผลจากการวิจัยด้านการถ่ายทอดส่งต่อ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นภายในหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษามีพื้นที่ในการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ทั้งในและนอกหน่วยงาน อาจอยู่ในรูปโครงการต่าง ๆ เช่น Unit school เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรมีการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานที่จะต้องไปปฏิบัติงาน

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ที่จะขยายระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในลักษณะวงต่าง ๆ เช่น วงโยธวาทิต วงหัดดนตรี เป็นต้น

2.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการสร้างนวัตกรรมใหม่ในวิชาชีพ

2.5 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรไปการถ่ายทอดส่งต่อ

เอกสารอ้างอิง

กฤษดา สาริกา. (2559). การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติทางด้านสังคมจิตวิทยา โดยกรมดุริยางค์ทหารบก. ใน เอกสารวิจัยส่วนบุคคล หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2559 – 2560 ลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

กองทัพบก. สำนักฝึกและศึกษาทางทหารกรมยุทธการทหารบก. (2559). คำสั่งกองทัพบก ที่ 49/2559 เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. 2560 – 2561. กรุงเทพมหานคร: สำนัก.

จันทิมา หิรัญอ่อน (2555). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาช่างยนต์ พุทธศักราช 2548 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ดิฐภัทร บวรชัย, มีชัย สีเจริญ, ไกรวุฒิ วัฒนสิน, และอิสราวุธ อ่อนน้อม. (2557). รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ. 2549 (ปรับปรุง พ.ศ. 2551) โดยใช้รูปแบบการประเมินซิปปี้ (CIPP Model). นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.

ทีปทัศน์ ชินตาปัญญากุล สมจิตรา เรืองศรี กิตติศักดิ์ ลักษณะ และพรภิรมย์ หลงทรัพย์ (2560). การประเมินหลักสูตรแนวใหม่: รูปแบบ CIPP_{EST}. วารสารพยาบาลตำรวจ, 9(2), 203-212.

ปราณี มีหาญพงษ์ และกรรณิการ์ ฉัตรดอกไม้ไพร. (2561). การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทางการพยาบาล. วารสารพยาบาลทหารบก, 19(1), 9-15.

พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (ม.ป.ป). การประเมินโครงการ. เรียกใช้เมื่อ 24 เมษายน 2561 จาก <http://edu.stou.ac.th/EDU/UploadedFile/7.pdf>

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). การสำรวจความคิดเห็นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตที่มีต่อการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและพัฒนาตนเองหลังสำเร็จการศึกษา

- สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. วารสารวิจัย
รามคำแหง, 10(1), 37-49.
- มารุต พัฒนา. (2562). แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร. เรียกใช้เมื่อ 24 มีนาคม 2561 จาก
http://www.curriculumandlearning.com/upload/Books/แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร_1544651319.pdf
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่
40 ก, หน้า 1-90.
- รัตน บัณฑิต. (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและ
ถูกต้อง. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(2), 7-24.
- ศูนย์การเรียนรู้ กรมเจรจาการค้า. (2563). การศึกษาของกองทัพบก. เรียกใช้เมื่อ 23 มีนาคม
2561, จาก <http://www.ilc2012.org/ilc60/images/frile/menulelf7-11/01.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ
กระทรวงกลาโหม พุทธศักราช 2551. เรียกใช้เมื่อ 2 สิงหาคม 2561 จาก
<https://krisdika.go.th/librarian/get?sysid=698451&ext=pdf>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) [สมศ.]. (2556).
ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 (ปี 2556) โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก. เรียกใช้
เมื่อ 3 กรกฎาคม 2561, จาก <https://drive.google.com/file/d/1c4o5bk-mchdaDVaPz2yTi2IEE9sLBDe2/view>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579.
กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- สุปัญญา ชาดง. (2561). การประเมินหลักสูตรจินตคณิต โดยใช้ CIPPIEST MODEL. ใน
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราช
ภัฏนครราชสีมา.
- สุพิพรรณ พัฒนาพาณิชย์ และทัศน์า แสงศักดิ์. (2545). การติดตามผลสำเร็จการศึกษา
หลักสูตรบัณฑิตศึกษาด้านการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). Evaluation theory, models and
applications. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Stufflebeam, D. L., (1971). Education evaluation and Decision making. (5thed).
Illinois: F.E.Peacock.

รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม
ในภาวะวิถีปกติใหม่*
MANAGEMENT MODEL OF WAT MOLILOKAYARAM PALI STUDIES
CENTER IN THE NEW NORMAL WAY

พระสมชาย ขนติสรโน

PhraSomchai Khantisarano

พระมหาสุนันท์ สุนนโท

Phramaha Sunan Sunando

พระมหากฤษา กิตติโสภโณ

Phramaha Krisada Kittisobhano

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail: somchaimalison@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ 3) เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ แบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ การสำรวจด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ พระภิกษุสามเณรในสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม จำนวน 188 รูป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูปหรือคน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาสรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการพบว่า จัดสรรบุคลากรให้ปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ภายในสำนักเรียน ฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ที่จะรับมือกับโรคระบาด แบ่งสถานที่เพื่อให้อยู่กักตัว งดและยกเลิกกิจกรรมที่ต้องร่วมกันเป็นจำนวนมาก 2. องค์ประกอบในการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลี มีดังนี้ บุคลากรเป็นระบบออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต แยกห้องย่อยในแต่ละชั้นเรียน เว้นระยะห่าง ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน กระจายไปอบรมที่ต่างจังหวัดแทน การทดสอบการส่งการบ้านทางออนไลน์ 3. รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลี ได้แก่ พัฒนาการเรียนการ

* Received: 11 January 2564; Revised: 17 February 2564; Accepted: 5 March 2564

สอนให้บรรลุเป้าหมาย จัดห้องเรียนเว้นระยะห่างให้มากกว่าปกติ ไม่แออัดจนเกินไป
ประยุกต์ใช้สื่อสมัยใหม่มาช่วยในการเรียนการสอน การอบรมนอกพื้นที่ ทำการเรียนการสอน
บาสิออนไลน์ มีประเมิณผลเพื่อการเรียนรู้ทุกเดือนทางระบบออนไลน์

คำสำคัญ : รูปแบบ, การบริหารจัดการ, สำนักเรียนบาสิ, ภาวะวิถีปกติใหม่

Abstract

Objectives of this research articles were: 1. To study the general management conditions of Wat Molilokayaram Pali Studies Center in the new normal way, 2. To study the management components of Wat Molilokayaram Pali Studies Center in the new normal way and 3. To propose the management model of Wat Molilokayaram Pali Studies Center in the new normal way. Methodology was the mixed methods: The quantitative research by survey method, data were collected with questionnaires from 188 samples who were novices and monks in Wat Molilokayaram Pali Studies Center. Data were analyzed with social science research ready-made program. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation. The qualitative research, data were collected from 8 key informants by in-depth interviewing and analyzed data by content descriptive interpretation. The results showed that: 1. Management conditions showed that personnel were allocated to work in various parts of the school, training personnel to have knowledge to cope with the plague, dividing places to stay in detention, abstaining and canceling many activities that must be shared. 2. The management components of Wat Molilokayaram Pali Studies Center in the new normal way was as follows: Integrate online through the Internet or applications to reduce interaction. More sub-rooms are separated from each class. Use media and information technology to help organize online teaching such as Facebook, YouTube, Zoom, etc. Instead, training is distributed in other provinces to reduce congestion in the Molilokayaram Temple School. Online testing Sending homework online and 3. Management model of Wat Molilokayaram Pali Studies Center in the new normal way were found that: Develop teaching and learning to achieve your goals. Arrange the classroom more spacing than usual. Modern media application is used to help with teaching and learning. Out-of-area training, online Bali teaching Monthly learning assessments are available online.

Keyword : Model, Management, Pali Studies Center, The New Normal Way

บทนำ

นับตั้งแต่ครั้งสมัยพุทธกาลเป็นต้นมา กลุ่มบุตรผู้มีจิตศรัทธาเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนานั้น ย่อมมีกิจวัตรสำคัญที่จะต้องปฏิบัติอยู่ 2 ประการ คือ ค้นถุระและวิปัสสนาธุระ การศึกษาเล่าเรียนพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า นวักคัสตถุศาสน์นั้น ประกอบด้วยองค์ 2 คือ สุตตะ เคยยะ เวยยาकरणะ คาถา อุทาน อิติวุตตะกะ ชาตก อัပ္ပุตตะ และเวทัลละ (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 1 ข้อ 20) ซึ่งคำสั่งสอนเหล่านี้ พระพุทธองค์ทรงสั่งสอน เวไนยสัตว์ ด้วยภาษามคธ หรือภาษาบาลี ซึ่งเป็นภาษาที่รักษาพระพุทธพจน์ สำหรับการศึกษาภาษาบาลีเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทเพราะทุกประเทศที่นับถือนิกายเถรวาทให้ความเคารพและศึกษาพระพุทธพจน์จากพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีเหมือนกับว่ากำลังฟังพระพุทธวจนะ ต่อพระพักตร์ของพระบรมศาสดา คำสอนของพระพุทธองค์จึงยังคงบริสุทธิ์ตราตรึงถึงปัจจุบัน (พระมหาวรญาณ วรญาณ, 2547)

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี คือการศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยโดยเฉพาะหมายเอาพระบาลีคือพระไตรปิฎกมีความสำคัญอย่างมากต้องการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน ไม่ได้ทรงตั้งพระภิกษุรูปใดรูปหนึ่งเป็นศาสดาแทนพระองค์ แต่พระองค์ได้ทรงมอบหมายให้ชาวพุทธได้รู้กันว่า พระธรรมวินัยนั้นแหละเป็นพระศาสดาแทนพระองค์ ชาวพุทธจำนวนมาก ถึงกับจำพุทธพจน์ภาษาบาลีได้ว่า โย โว อานนท มยา ธมโม จ วินโย จ เทสิโต ปญญุตโต, โส โว มมจเจเนน สตถา ความว่า อานนท ธรรมและวินัยที่เราแสดงแล้วบัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลายหลังจากเราล่วงลับไป ก็จะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย (พระไตรปิฎกภาษาบาลีเล่ม 10 ข้อ 216 และพระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 10 ข้อ 216) นี่คือนิพพานที่พระองค์ตรัสไว้ก่อนจะปรินิพพาน พระธรรมวินัยเป็นศาสดาแทนพระพุทธเจ้า และเป็นตัวแทนพระพุทธศาสนา พระธรรมวินัยนี้ก็ประมวลอยู่ในพระไตรปิฎก เมื่อรักษาพระไตรปิฎกไว้ จึงเท่ากับดำรงรักษาพระพุทธเจ้าไว้และรักษาพระพุทธศาสนาด้วย ให้มีความเจริญรุ่งเรืองในอนาคตกาล ฉะนั้น ภาษาบาลี เป็นภาษาที่ใช้จารึกคำสอนในพระพุทธศาสนามีบทวิเคราะห์ว่า พุทธวจน ปาเลตติ ปาลี (ภาษา) อันว่าภาษาใด ย่อมรักษาไว้ ซึ่งพระพุทธวจนะ เพราะเหตุนี้ อันว่าภาษานั้น ชื่อว่า บาลี ๆ แปลว่า ภาษาที่รักษาไว้ซึ่งพระพุทธวจนะ หลักธรรมคำสอนที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก สิ่งที่สำคัญที่จะเข้าถึงพุทธธรรมจะต้องได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและนำมาประพฤติปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ ระบบการเรียนการสอนหลักธรรมคำสอนจึงเกิดขึ้นในสังคมไทย การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เป็นการศึกษาที่สำคัญของคณะสงฆ์เพราะศึกษาถึงภาษาที่มาจากหลักคำสอนซึ่งปรากฏในพระไตรปิฎก บุคลากรของพระพุทธศาสนาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และเข้าใจภาษาบาลีเป็นอย่างดี คณะสงฆ์ไทย

เล็งเห็นความสำคัญเช่นนี้จึงได้จัดหลักสูตร การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีไว้เป็นแผนกหนึ่ง เพื่อเตรียมบุคลากรทางพระพุทธศาสนาไว้รับมรดกธรรม

การบริหารจัดการของสำนักเรียนมีรูปแบบที่หลากหลายขึ้นอยู่กับขนาดของความพร้อมของแต่ละสำนักเรียน การจัดการเรียนการสอน การบริหารมีกำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ในการดำเนินงานการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารแต่ละสำนัก การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ ที่จัดในรูปแบบของโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยเฉพาะแผนกธรรมและแผนกบาลี ซึ่งมหาเถรสมาคมเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาเองนั้นยังคงรูปแบบหลักสูตรการศึกษาโดยยึดแนวทางเดิม ๆ ที่ได้มีการจัดการศึกษามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งยากต่อการเรียนรู้เพราะในแต่ละปีจะมีผู้สอบผ่านนักธรรมและบาลีไม่ถึงครึ่งของผู้เข้าสอบทั้งหมด ดังนั้น เมื่อการศึกษายากเกินไปจึงทำให้สามเณรบางส่วนเกิดความท้อถอย ลาสิกขาไปแสวงหาความรู้ทางโลกที่ตนคิดว่าง่ายกว่าในด้านคุณภาพและสัมฤทธิ์ผลนั้น เนื่องจากพระภิกษุสามเณรที่ศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี แม้ว่าจะอยู่ในวัยใด พื้นฐานการศึกษาและประสบการณ์จะต่างกันอย่างไร ก็ต้องเรียนในชั้นเดียวกัน วิชาและเนื้อหาตามหลักสูตรเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน การเรียนการสอน การวัดผล ส่วนใหญ่เน้นความจำและหลักภาษา ขาดระบบการนิเทศการศึกษาและเทคโนโลยี การวัดผลแยกกันเป็นแต่ละวิชา เมื่อสอบตกวิชาใด วิชาอื่นที่สอบผ่านก็ถือว่าไม่ผ่าน ทั้งหมดต้องสอบใหม่ถึงแม้ว่าแม่กองบาลีสนามหลวงได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สอบ 2 ครั้ง ใน 1 ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป สำหรับชั้นประโยค 1-2 ถึงประโยค ป.ธ. 5 เพื่อเป็นการขยายโอกาสแก่นักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เพื่อเป็นปัจจัยต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในด้านสถิติข้อมูลที่เพิ่มขึ้น ครั้งแรกสอบตามปกติตามวัน เวลาที่สอบในปัจจุบัน ครั้งที่ 2 สอบซ่อมสำหรับนักเรียนที่ผ่านแล้ว 1 วิชา (ยกเว้นวิชาบูรพภาค ป.ธ. 3) ในชั้นประโยคนั้นในปีนั้นเมื่อสอบครั้งที่ 2 แล้วผลปรากฏว่าสอบไม่ผ่านในวิชาที่เหลือให้ถือว่าสอบไม่ผ่านทั้งหมดในปีนั้น ในปีต่อไปต้องสอบใหม่ครบทุกวิชา หรือนักเรียนที่สอบครั้งที่ 1 ผ่านมาแล้ว 1 วิชาไม่เข้าสอบในการสอบครั้งที่ 2 ในปีนั้น ก็ให้ถือว่าสอบไม่ผ่านทั้งหมด ไม่อาจจะเรียกร่องสิทธิ์ใด ๆ ได้และจากการสรุปผลการสอบผ่านในแต่ละระดับของแต่ละปี การศึกษาพบว่า การสอบพระปริยัติธรรมแผนกบาลีทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวมกันทุกชั้นทุกปีมีการส่งพระภิกษุสามเณรเข้าสอบเป็นจำนวนมาก และมีผู้ขาดสอบเป็นจำนวนมากมากเช่นเดียวกัน ในการประกาศผลสอบในแต่ละปี มีผู้สอบได้น้อยมากซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่านักเรียนไม่มีความพร้อมในการเข้าสอบ ซึ่งอาจจะมาจากปัญหาหลายๆ ประการที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีนั่น

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ “โควิด-19” ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2563 นั้น อธิบายได้ว่า เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมาก จนกลายเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงอีกครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ มนุษย์จึงจำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการ

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิม ๆ โดยมีการปรับพฤติกรรมการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ ควบคุมไปกับการพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจ นำไปสู่การสรรค์สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจวัตร เกิดการบ้ายเบนออกจากความคุ้นเคยอันเป็นปกติมาแต่เดิมในหลายมิติ ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขภาพ การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร การทำธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งสิ่งใหม่เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุด เมื่อเวลาผ่านไป ก็ทำให้เกิดความคุ้นชินก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม (กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์, 2561) ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค “โควิด - 19” นั้นทำให้ประชาชน บริษัท ธุรกิจ ห้างร้านต่าง ๆ และวัดเองก็ได้รับกระทบเป็นอย่างมาก มีการปรับพฤติกรรมการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ โดยมีการจัดการทั้งด้านบุคคล การเงิน อุปกรณ์ หรือแม้แต่ระเบียบการจัดการต่าง ๆ เพื่อให้เข้ากับภาวะวิถีปกติใหม่ เพื่อให้การดำเนินกิจการพระพุทธศาสนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร เป็นสำนักเรียนหนึ่งที่มีพระภิกษุสามเณรเข้ามาจำพรรษาอยู่มาก ด้วยเหตุเพราะว่าสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามนั้น เป็นสำนักเรียนที่มีชื่อเสียง ด้านคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน บาลี มานาน มีผลงานการสอบได้ ปธ.9 เป็นอันดับหนึ่งของประเทศ มาหลายสมัย เป็นแบบอย่างให้สำนักเรียนอื่น ๆ มากมาย มาศึกษาดูงาน โดยในปี พ.ศ. 2563 นี้ มีพระภิกษุ – สามเณรจำพรรษาอยู่ในวัดโมลีวัดโมลีโลกยาราม จำนวน 448 รูป (วัดโมลีโลกยาราม, 2563) ซึ่งถือว่ามามีปริมาณที่แออัดเมื่อเทียบกับขนาดของพื้นที่วัดที่มีเพียง 12 ไร่ 3 งานเท่านั้น และพื้นที่ของวัดเองก็ตั้งอยู่ในเขตชุมชน มีบ้านเรือนประชาชนแวดล้อม ทำให้เมื่อถึงวิกฤติเหตุการณ์ โควิด-19 สำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามซึ่งมีพระภิกษุสามเณรอาศัยอยู่มากกว่า 400 รูป โดยพระเดชพระคุณพระธรรมราชานุวัตร เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม/เจ้าสำนักเรียน จึงได้มีวิธีการและมาตรการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลี ให้ผ่านพ้นวิกฤติเหตุการณ์ดังกล่าวได้ เช่น การวัดอุณหภูมิก่อนเข้าวัด การกักตัว 14 วันสำหรับผู้ที่มาจากพื้นที่เสี่ยง การเว้นระยะห่าง เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจจะทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่” เพื่อทราบกระบวนการบริหารจัดการ การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ และนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไข และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาการบริหารจัดการของสำนักเรียนอื่น ๆ และเพื่อเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสำนักงานนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารจัดการสำนักงานนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่
3. เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสำนักงานนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ พระภิกษุสามเณร ผู้กำลังศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในสำนักงานนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ปี 2563 ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 352 รูป (วัดโมลีโลกยาราม, 2563) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ได้สุ่มตัวอย่าง (Sampling) โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (สุรวิทย์ ศิริโกศาภิรมย์, 2546) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 188 รูป และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงจำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) เจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียน และผู้บริหารสำนักงานนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม 2) พระอาจารย์ผู้สอน ประจำสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม 3) หัวหน้าส่วนงานราชการและประชาชน และ 4) กลุ่มนักวิชาการทางการจัดการเชิงพุทธ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย จำนวน 8 รูปหรือคน

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเภทของเครื่องมือ

2.1.1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสำนักงานนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่

2.1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) แบ่งออกเป็น 2 ตอน

2.2 องค์ประกอบของเครื่องมือ

2.2.1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสำนักงานนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของพระสงฆ์ ที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการสำนักงานนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ รวม 2 ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

2.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ คือ สภาพการบริหารจัดการ การกระบวนการบริหารจัดการ ข้อเสนอแนะรูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

1) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยเสนอติดต่อขอหนังสือจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงพระภิกษุสามเณร ผู้กำลังศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

3) ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการแจกแบบวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กับกลุ่มเป้าหมาย คือ พระภิกษุสามเณร ผู้กำลังศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ปี 2563 จำนวน 352 รูป และกลุ่มตัวอย่างคือ พระภิกษุสามเณร ผู้กำลังศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ปี 2563 จำนวน 188 รูป โดยในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจก และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองพร้อมผู้ช่วยผู้วิจัย ระหว่างวันที่ 1-14 มีนาคม 2564 รวมใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่สามารถเก็บคืนได้ มีจำนวน 188 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมา ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสังคมศาสตร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการ ดังนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องแล้ว ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) ความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิฤกษ์ใหม่ ใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

3) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิฤกษ์ใหม่ วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis technic)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการ ดังนี้

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิฤกษ์ใหม่ผลการวิจัยพบว่า พระภิกษุสามเณร ผู้กำลังศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิฤกษ์ใหม่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.931$, S.D.=0.660) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านบุคลากร ด้านบุคลากร สำนักเรียนวัดโมลีโลกยารามมีการบริหารจัดการโดยที่มีพระเดชพระคุณท่านเจ้าอาวาสเป็นผู้บริหารจัดการหลัก มีแนวทางการบริหารชัดเจนในการวางนโยบาย ที่จัดสรรบุคลากร ให้ปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ภายในสำนักเรียน โดยการคัดเลือกบุคลากรจากความรู้ความสามารถ มีการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน มีการรับนโยบายจากทางหน่วยราชการ ถวายเป็นความรู้เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติตัวในช่วงโควิด การหยุดบิณฑบาตภายนอกวัด มีการป้องกัน เจ้าหน้าที่ดูแลการจราจรที่ป้อมยาม มีการคัดกรองและควบคุมคนเข้า-ออกวัด เพื่อที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างราบรื่นและจัดบุคลากรให้เหมาะสมให้เพียงพอต่อการศึกษา เพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนบาลีในยุคภาวะวิฤกษ์ใหม่

ด้านงบประมาณ การบริหารจัดการสำนักเรียนในภาวะวิฤกษ์ใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ค่าใช้จ่ายในสำนักเรียนมีรายจ่ายที่สูง และมีรายจ่ายประจำต่อเดือน แต่รายรับซึ่งมีความไม่แน่นอน การสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐที่น้อย โดยงบประมาณส่วนมากได้จากประชาชน สำนักเรียนไม่ได้มีการจัดงบประมาณในการรับมือช่วงโควิดโดยเฉพาะ จะใช้งบประมาณกลาง ในการบริหารงานอย่างเหมาะสมให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนภายในสำนักเรียนบาลี จึงจะต้องมีการวางแผนและจัดทำแผนด้านงบประมาณต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ด้านวัสดุอุปกรณ์ สำนักเรียนค่อนข้างมีความลำบากเนื่องจากสถานที่คับแคบแวดล้อมด้วยชุมชนรอบวัด สถานที่ไม่เพียงพอเอามาก ๆ จึงแก้ไขโดยการจัดห้องเรียนเล็ก ๆ เรียกว่าเรือนบาลี เพื่อที่จะรองรับการเรียนการสอน มีการเวียนกันเรียน อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ในตอนนี้ก็มีความสมบูรณ์เพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องเขียน แบบเรียน หรือแม้แต่อุปกรณ์สำหรับป้องกันโรค อาทิเช่นหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ มีแบ่งโซนสถานที่เพื่อให้อยู่กักตัว มีการส่งข้าว-ส่งน้ำ โดยไม่ให้ออกมา จัดโครงการนำพระเณรไปอยู่ทางด้านนอก เพื่อลดความแออัด

ด้านการจัดการ การบริหารจัดการสำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ในด้านการบริหารจัดการนั้น สำนักเรียนก็มีการปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำของภาครัฐ ในการรักษาและการป้องกัน คือ สวมหน้ากากอนามัย นั่งโต๊ะห่างกัน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันน้อยลง งดบิณฑบาตทางด้านนอก จัดให้มีการบิณฑบาตเข้าในวัด มีการกระจายแต่ละคณะให้ดูแลกัน มีการแยกฉัน มีการเข้มงวดกวดขัน มีการประชุมประจำเดือน เพื่อที่จะอบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณรภายในวัด

วัตถุประสงค์ที่ 2

เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านหลักสูตร หลักสูตรในการเรียนบาลีเป็นหลักสูตรสมเด็จพระสมณเจ้ากรมวชิรญาณวโรรส ได้วางไว้ซึ่งไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ในยุคปัจจุบัน ทางสำนักเรียนทำได้เพียงแค่ปรับปรุงและบูรณาการวิธีการสอน เลือกอาจารย์บุคลากรผู้ที่จะไปสอนเฉพาะทาง เพิ่มความชัดเจน กระชับหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาจำเป็นเพื่อให้พระภิกษุสามเณรจะสามารถศึกษาเล่าเรียนได้ครบถ้วน เพิ่มหลักสูตรในเรื่องภาษาไทย บูรณาการเป็นระบบออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต และแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ในเชิงรุก และเพื่อลดการปฏิสัมพันธ์กัน ให้พระภิกษุสามเณรสามารถศึกษาเล่าเรียนได้ครบถ้วนหรือมากที่สุด ตามหลักสูตรของส่วนกลาง

ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดการสภาวะแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการท่องแบบในชั้นเรียนเบื้องต้น มีการเรียนการสอนอยู่ 2 ช่วง 1. เรียนแบบปกติเรียนตามหลักสูตรที่สามหลวงได้กำหนดไว้ 2. การอบรมเข้มเพื่อเตรียมตัวสอบ การเรียนการสอนเป็นรอบ คือพระภิกษุสามเณรในรอบเช้าจะเรียนวิชานักธรรม ส่วนในช่วงบ่ายและในช่วงค่ำ เป็นการเรียนบาลี มีการเข้มงวดในการเรียนการสอนมากขึ้น มีการจัดทำปัญหา เพื่อฝึกฝนฝีมือและทดสอบความเข้าใจของนักเรียน มีการแยกห้องย่อยในแต่ละชั้นเรียนมากกว่าเดิม เว้นระยะห่าง เพื่อลดความแออัด ไม่อนุญาตให้ออกนอก มีการพระภิกษุสามเณรของวัดโมลีโลกยารามเอง อบรมในต่างจังหวัดแทนเพื่อเปิดโอกาสให้พระภิกษุสงฆ์ในวันอื่นได้มีโอกาสเข้ามาอบรม

ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยเบื้องต้นจะใช้หนังสือซึ่งเป็นหนังสือที่ใช้กันโดยทั่วไป แต่ก็ได้มีการเปลี่ยนหนังสือและทำหนังสือที่เป็นของสำนักเรียนเอง มีสื่อเทคโนโลยีขึ้นจอเพื่อที่จะให้เกิดความสะดวกในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียนมีหัวข้อยกมาให้ นักเรียนนั้นได้เห็นพร้อมกันได้อธิบายพร้อมกันจะทำให้สื่อการเรียนการสอนนั้นเข้าถึงนักเรียน บาลี จะมีการสร้างโรงเรียนของเราให้มีอุปกรณ์ครบครันในเรื่องของคอมพิวเตอร์ เครื่องเสียงให้ มติกว่านี้ และทางสำนักเรียนได้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เป็นผู้ที่เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบออนไลน์ การถ่ายทอดสด จากห้องเรียน และการบันทึกเทปการบรรยายการสอนบาลีโดยเฉพาะ ใช้สื่อและเทคโนโลยี สารสนเทศมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนทางระบบออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ ชูม เป็นต้น

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สำนักเรียนวัดโมลีโลกยาราม ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน นักเรียนก็จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม ค่อนข้าง จะเป็นอรรถาธิบายเป็นส่วนมาก กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียนการสอนให้นิสิต ไปคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาของการเรียนการสอนซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน ในการระบาดของโควิด จึงทำให้ต้องงดการอบรม ในต่างประเทศ โดยมีการกระจายไปอบรมที่ ต่างจังหวัดแทน เพื่อลดความแออัดในสำนักเรียนวัดโมลีโลกยารามเอง กิจกรรมเสริมตอนปิด เทอม เช่นภาษาอังกฤษ ให้กับนักเรียนที่สนใจ

ด้านการวัดผลประเมินผล การวัดผลประเมินผล จะมีเดือนละครั้ง วัดผลเพื่อแก้ไข เป็นการเก็บสถิติ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของนักเรียนในชั้นเรียน โดยที่ท่านเจ้าอาวาสจะเป็นผู้ ออกข้อสอบเอง และแม้คณะกรรมการกลางเป็นผู้ตรวจข้อสอบ เมื่อผลสอบออกแล้วก็จะมี การประเมินผล และมีการเลื่อนห้องตักห้อง อาจารย์ผู้สอนนำเนื้อหาจากการเรียนการสอนมาเป็น ข้อสอบวัดผลประเมินผลนักเรียนที่มาเรียน เพื่อที่จะฝึกฝนให้นักเรียนนั้นได้ทำข้อสอบหรือได้ ทำงาน มีทั้งการทดสอบโดยใช้ข้อสอบและกระดาษคำตอบ การทดสอบโดยใช้ระบบการสอบ ออนไลน์ การส่งการบ้านออนไลน์ การทดสอบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

วัตถุประสงค์ที่ 3

เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติ ใหม่ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสำนักงานบาลีวัดโมลีโลกยาราม ทั้ง 5 รูปแบบดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 การบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ด้านหลักสูตร คือ ครุมีเทคนิคในการบรรยายหลักสูตร การบริหารจัดการเรียนให้เรียนครบ หลักสูตรและมีประสิทธิภาพ สำนักเรียนจะต้องบูรณาการหลักสูตรให้เข้ากับยุคสมัย เพิ่มเติมให้ นักเรียนมีความเข้าใจในหลักสูตรให้มาก

รูปแบบที่ 2 การบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ผู้บริหารสำนักเรียนมีการวางแผน การจัดห้องเรียนต้องมีการ

เว้นระยะห่างให้มากกว่าปกติ จัดนักเรียนให้เหมาะกับขนาดของห้องเรียน ไม่แออัดจนเกินไป การเรียนทั้งในห้องเรียน และการทบทวนนอกห้องเรียน การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน นักเรียนเข้าเรียนอย่างเต็มที่

รูปแบบที่ 3 การบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ด้านสื่อการเรียนการสอน คือ พัฒนาสื่อของสำนักเรียน ควรค่อย ๆ พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ประยุกต์ใช้สื่อสมัยใหม่มาช่วยในการเรียน ลดการใช้สื่อที่เป็นส่วนรวมหรือร่วมกับผู้อื่น พัฒนาเป็นการเรียนแบบออนไลน์

รูปแบบที่ 4 การบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน คือ กิจกรรมนอกหลักสูตรทัศนศึกษาและปฏิบัติธรรม นำกิจกรรมกลับมาใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิต เสริมสร้างความสัมพันธ์ของนักเรียน อบรมนอกพื้นที่เพื่อลดความแออัด ทำการเรียนการสอนบาลีออนไลน์

รูปแบบที่ 5 การบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ด้านวัดผลประเมินผล คือ ประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ทุกเดือน หาข้อบกพร่องของผู้เรียน เอาข้อสอบของปีก่อนแล้วนำมาวิเคราะห์ให้นักเรียนบาลีได้เข้าใจ การประกาศคะแนนสอบหรือผลสอบแบบออนไลน์ให้นักเรียนได้ตรวจสอบความผิดพลาดของตนได้ ใช้ระบบการทดสอบด้วยออนไลน์

อภิปรายผล

การศึกษา “รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่” มีประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับความเห็นของพระภิกษุสามเณรในสำนักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ จึงสรุปการอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ด้านหลักสูตร อาจจะเป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปได้ยาก หลักสูตรที่นี้ก็ได้อยู่แล้ว แม้กองสนามหลวงท่านก็ตอบปรับปรุงมาเรื่อย ๆ มีบางจุดที่มันเยอะเกินไปก็อาจจะปรับได้ ครูต้องมีเทคนิคในการจัดการหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีความเข้าใจในตัวหลักสูตรให้มาก อาจจะต้องหาวิธีการเพิ่มเติมความเข้าใจมาก มีการบริหารจัดการเรียนให้จบครบหลักสูตรและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหามงคล อริยุชโย (ภูนาเขียว) (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตร ยังไม่มีการปรับปรุงให้ทันสมัย น่าสนใจเรียน ดังนั้นจึงควรปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยขึ้น มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้

2. รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสำนักหรืออาจารย์ใหญ่ต้องวางแผนให้ ควบคุมการจัดการเรียนการสอนที่มีความแน่นอน มีการแบ่งช่วงชั้นแยกแต่ละห้อง จึงทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากขึ้น อาจารย์กับนักเรียนมีความเหมาะสมพอดีกันไม่มากไม่น้อยจนเกินไป ทำให้ไม่แออัดมีความเหมาะสม จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน ถ้านักเรียนเข้าเรียนอย่างเต็มที่ ก็จะสามารถนำไปสู่ผลสำเร็จได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (ประสิทธิ์ อโสโก/มกรางกูร) (2560) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 14” พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการด้านการบริหารงานวิชาการ ต้องมีการกำหนดใช้หลักสูตรบาลีสยามหลวงที่แม่กองบาลีสยามหลวงกำหนดไว้ จัดตารางเวลาการเรียนตารางสอน ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียน พัฒนาสื่อเอกสาร การเรียนการสอน และเทคนิคการสอนแบบใหม่ พัฒนาระบบการสอบวัดผลการศึกษา

3. รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ต้องมีการพัฒนาหนังสือของสำนักเรียนเองให้ครบทุกรายวิชาทุกชั้นเรียน ควรค่อย ๆ พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วยอำนวยความสะดวกประยุกต์ใช้สื่อสมัยใหม่ มาช่วยในการเรียนการสอน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในส่วนหนึ่งของหนังสือเรียน สื่ออาจจะสร้างแรงจูงใจให้พระเณรประสบความสำเร็จทั้งหมดก็ได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานิกุล ฐานุตโตโร (ศรีราช) (2561) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15” พบว่า ด้านหลักสูตร การเรียน - การสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีการใช้หลักสูตรเดิมที่ใช้กันมาตั้งแต่โบราณทั่วประเทศ ภาษาที่ใช้ในหนังสือเป็นภาษาที่เข้าใจยาก เนื้อหาสาระในแผนกบาลีเน้นการจำและการแปลมากกว่าความเข้าใจ แต่เป็นการตีอย่างหนึ่งคือหลักสูตรเป็นการเน้นรูปแบบเดิมและจดจำ เพื่อรักษาความเป็นต้นฉบับ ในส่วนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 มีการจัดทำหลักสูตรพิเศษ เช่น หนังสือบาลีไวยากรณ์ฉบับพกพา เป็นต้น

4. รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิถีปกติใหม่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ในระหว่างเรียนปกติแล้ว ไม่ค่อยมีกิจกรรมน่าจะมีไม่น้อย ถ้านอกห้องเรียนกิจกรรมนอกหลักสูตรทัศนศึกษาและปฏิบัติธรรมซึ่งเป็นกิจกรรมทั่วไป ทำให้ไม่ซีเรียส ไม่เครียด กลับมาใช้ได้ประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิต เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ของนักเรียน และความสามัคคีสร้างประสบการณ์ชีวิตให้กับนักเรียน ความพร้อมของนักเรียนต้องสูง ครูบาอาจารย์มีหน้าที่เพียงแค่คอยชี้แนะ มีการให้การบ้านทำซารตการวิเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ วัดโมลีโลกยาราม กำลังจะทำการเรียนการสอนบาลีออนไลน์ ซึ่งจะเปิดให้ติดตามให้เรียนตามใน YouTube

5. รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยารามในภาวะวิฤกษ์ใหม่ ด้านวัดผลประเมินผล มีการวัดผลประเมินผลทุกเดือน เพื่อหาข้อบกพร่องของผู้เรียน การประเมินผลที่รวมอยู่ศูนย์กลาง วิธีการที่เป็นเฉพาะเป็นวิธีเฉพาะ ควรเอาข้อสอบของปีก่อนก่อน แล้วนำมาวิเคราะห์ให้นักเรียนบาลีได้เข้าใจ ควรจะมีความชัดเจนในด้านการกำหนดวันสอบ ควรจะมีการเพิ่มเติมในส่วนของการประเมินผลในส่วนกลางหรือการสอบสนามหลวง ควรมีการประกาศคะแนนสอบหรือผลสอบ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ตรวจสอบความผิดพลาดของตนได้ การสอบสนามหลวงบางที่อาจจะมีการปรับแก้ ให้มีการสอบซ่อมตั้งแต่ประโยค 1-2 จนถึงประโยค 9 ก็ได้ กรรมการตรวจข้อสอบควรมีเทคนิค มีเมตตา ในการตรวจข้อสอบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมาน ธมมวชิโร (วรรณภักดี) (2561) ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี: กรณีศึกษาสำนักเรียนวัดอาวสุวิสิฐาราม” พบว่า การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในสมัยรัตนโกสินทร์ระยะแรกมีรูปแบบเหมือนสมัยอยุธยา คือมีพระไตรปิฎกเป็นหลักสูตร แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ บาเรียนตรี ถึง บาเรียนเอกพอถึงรัชกาลที่ 2 ได้จัดการศึกษาเป็น 9 ชั้นโดยกำหนดเป็นประโยค ตั้งแต่ประโยค 1 ถึง ประโยค 9 มีอรรถกถาเป็นหลักสูตร พอถึงสมัยรัชกาลที่ 6 ได้เปลี่ยนจากสอบปากเปล่าเป็นสอบข้อเขียน นอกจากนั้นมีการจัดการศึกษาแผนกธรรมเพิ่มเติม อนึ่งในปัจจุบันมีการเปลี่ยนระบบการประเมินผลใหม่ กล่าวคือให้ผู้สอบผ่านในบางวิชาในชั้นประโยค 1-2 ถึง ประโยค 5 สามารถสอบซ่อมวิชาที่สอบตกภายในปีนั้นได้ ควรมีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิฤกษ์ใหม่” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยโดยการแสดงแผนภาพดังแผนภาพต่อไปนี้

จากแผนภาพแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ มีกระบวนการในการบริหารจัดการ 4 ด้าน เป็นเครื่องหนุนในการขับเคลื่อนงาน “คน” ทำงาน “เงิน” ในการบริหารจัดการ “เครื่องมือ” ที่มีประสิทธิภาพ “การจัดการ” ทำให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ 5 รูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่” ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความทันสมัย เอื้อต่อผู้เรียนมากขึ้น
2. ควรมีการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจขึ้น ดึงดูดให้ผู้เรียนมีอารมณ์ร่วมในการเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการอบรมการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นสื่อการเรียนการสอนให้กับครู
2. ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียน
3. ควรมีการปรับปรุงระบบและรูปแบบการตรวจของสนามหลวงให้เป็นมาตรฐานมากขึ้น
4. ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีเพื่อพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยการส่งเสริมการเรียนการสอนบาลีให้เข้าถึงพระไตรปิฎก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่” ผู้วิจัยขอเสนอเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรนำงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ ไปศึกษาในพื้นที่สำนักเรียนใกล้เคียงในกรุงเทพมหานคร เพื่อหาข้อมูลเปรียบเทียบนำไปพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ควรนำงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. ควรดำเนินการในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม Participatory Action Research) ซึ่งใช้เป็นวิธีการปฏิบัติในรูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและเรียนรู้อย่างถูกวิธี จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ เป็นการเฉพาะ

4. ควรเพิ่มกรณีศึกษาจากพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ในเขตอำเภออื่น ๆ หรือจังหวัดอื่นเพื่อเพิ่มบริบทของการวิจัยให้ได้องค์ความรู้และรูปแบบการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีวัดโมลีโลกยาราม ในภาวะวิถีปกติใหม่ ที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 25 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535.. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. “ ‘New Normal’ คืออะไร? เมื่อโควิด-19 ผลักเราสู่ชีวิต‘ปกติวิถีใหม่’!”. เรียกใช้เมื่อ 3 สิงหาคม 2561 จาก

<https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/882508>

พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (ประสิทธิ์ อโศโก/มกราุงกูร). (2560). “รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 14”. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหานิกั ฐานุตโตโร (ศรีราช). (2561). ประสิทธิผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหามงคล อริญฺชโย (ภูนาเขียว). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ของคณะสงฆ์ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมาน ธมฺมวชิโร (วรรณภักดี). (2561). แนวทางการพัฒนาสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี: กรณีศึกษาสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวรญาณฺ วรณฺ. (2547). ประวัติศาสตร์การศึกษาบาลีของคณะสงฆ์ไทยในสยามประเทศ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาทร.
- วัดโมลีโลกยาราม. (2563). บัญชีรายชื่อพระภิกษุ – สามเณรในวัดโมลีโลกยาราม. กรุงเทพมหานคร : วัดโมลีโลกยาราม.
- สุรียั ศรีโกคาภิรมย์. (2546). การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 2*
MORALE AND SUPPORT OF TEACHERS IN SMALL SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF NONTHABURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

ไวยรัตน์ คงทัพ

Iyarat Kongtub

เสวียน เจนเขว้า

Sawian Jenkwao

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

PhranakhonRajabhat University, Thailand.

Email: iyarat.oce@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก 2) เปรียบเทียบระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 116 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงกลุ่มประชากรทั้งหมด ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.84$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่าด้านความต้องการสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านการยอมรับนับถือ และด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบระดับขวัญและกำลังใจของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวม และรายด้าน ด้านความมั่นคงในการทำงาน และด้านการยอมรับนับถือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก มีดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครูในโรงเรียน

* Received: 8 February 2564; Revised: 9 March 2564; Accepted: 7 April 2564

ขนาดเล็ก เข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเอง และ
พัฒนาวิชาชีพ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

คำสำคัญ : ขวัญกำลังใจ, การปฏิบัติงาน, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study teacher morale and performance levels in small schools; 2) to compare teachers' morale and performance levels. Classified by work experience and educational level 3) to study the ways to build morale for teachers in small schools The population used in this study consisted of 116 teachers in small schools by means of cohort-specific selection. using integrated research methodology The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the study showed that 1) the morale and morale of teachers in small schools Overall, it was at a high level ($\mu = 3.84$) and when considering each aspect, it was found that the need for relationship with colleagues had the highest average, followed by success at work. Security at work respect and the need for advancement 2) The results of comparing teachers' morale and morale levels. Classified by work experience, found that overall and in terms of job security and respect The difference was statistically significant at the .05 level and when classified by educational qualifications, it was found that overall and each aspect The level of morale and morale in the work was not different. 3) Guidelines for building morale and morale for teachers in small schools were as follows: Office of Educational Service Areas. and educational institutions should have a policy to encourage teachers in small schools Attend training sessions, seminars, study visits on an ongoing basis for teachers to develop themselves and professional development to bring knowledge to develop small schools

Keywords: Morale and morale, Job performance, Small school

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าต้องอาศัยครู เพราะครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ การที่จะทำให้ครูปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีแรงจูงใจหรือขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีจะส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานของครูมีความตั้งใจที่จะอุทิศกำลังกาย กำลังใจให้แก่งานที่ทำ มีความพร้อมที่จะต่อสู้ สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากครูมีขวัญกำลังใจไม่ดีก็จะขาดความเอาใจใส่และขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน หลบเลี่ยงงานหรือขาดงาน จนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่งานได้ ส่งผลต่อผู้เรียนและคุณภาพของการศึกษาโดยรวม (ชัยรัตน์ ชาญวิรัตน์, 2556)

โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ประสบกับปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และปัญหาจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสัดส่วนครู 1 คนต่อนักเรียน 20 คน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาในการจัดสรรครูแก่นักเรียน บางแห่งที่มีจำนวนนักเรียนน้อย จึงประสบปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน และครูไม่ครบทุกสาขาวิชา และด้วยข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากรในการจัดการศึกษา ทำให้ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้วิธีการสอนแบบคละชั้น ครูหนึ่งคนต้องสอนทุกรายวิชา หรือใช้วิธีควบชั้นเรียนในบางโรงเรียน นอกจากภาระด้านงานสอน ครูในโรงเรียนขนาดเล็กจะต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งไปปฏิบัติงานธุรการ งานการเงิน งานบัญชี งานพัสดุ งานข้อมูลสารสนเทศ งานทะเบียน และวัดผล งานประกันคุณภาพการศึกษา และงานสนองนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนบุคลากรมากกว่า ทำให้ครูสอนไม่เต็มเวลา ไม่เต็มความสามารถ และไม่เต็มหลักสูตร ประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็กขาดความพร้อมด้านปัจจัยการผลิต เนื่องจากการจัดสรรทรัพยากรให้โรงเรียนจะจัดสรรโดยใช้ขนาดของโรงเรียน และใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรทรัพยากรปัจจัยการผลิตไม่มากนัก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานของครู เพราะโรงเรียนขาดงบประมาณในการดำเนินงานขาดทรัพยากรที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการทำงาน ทำให้ครูต้องพบกับอุปสรรคในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก การปฏิบัติงานของครูจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทำให้ขาดการยอมรับนับถือจากผู้ปกครอง ชุมชน รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ เพราะไม่มีผลงานที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับตนเองและโรงเรียนได้ ขาดความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เพราะครูไม่มีผลงานที่จะนำไปใช้ในการพิจารณาขอเลื่อนระดับวิทยฐานะ ไม่มีผลงานที่จะนำไปใช้ประกอบการพิจารณาต่อสัญญาจ้างในปีงบประมาณถัดไป ครูเกิดท้อแท้ เหนื่อยล้า เปื่อหน่ายขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จึงมีความจำเป็นจะต้องบำรุงขวัญเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเคารพ ความสามัคคี มีความสุขกับการปฏิบัติงานและทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่ตั้งไว้ การส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีจะส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานของครู มีความตั้งใจอุทิศกำลังกาย กำลังใจให้แก่งานที่ทำ มีความพร้อมที่แก้ไขปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น

จากปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 โดยวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการสร้างขวัญและกำลังใจ และแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ จากทัศนะของนักวิชาการเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน
2. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ทั้งหมด รวมประชากรทั้งสิ้น 116 คน ซึ่งได้มาโดยการสำรวจข้อมูลจำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด จากระบบสารสนเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

2.2. แบบสัมภาษณ์

หลังจากได้ข้อสรุปของระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 แล้วจึงจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์โดยศึกษาข้อมูลจากแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติดีจาก “Best Practice” ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 แห่ง ดังนี้ 1) โรงเรียนติมาอูปถัมภ์ ได้รับรางวัลโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ปีการศึกษา 2560 และสุดยอดโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2559, รางวัล IQA AWARD ยอดเยี่ยม ปีการศึกษา 2561, โรงเรียนคุณธรรมทิดไท้องค์ราชัน ระดับเพชรต้นแบบจังหวัดนนทบุรี 2) โรงเรียนวัดศาลากุล ได้รับรางวัลการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ประจำปี 2557, รางวัลโรงเรียนต้นแบบจัดการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล DLTV ประจำปี 2560 ระดับภาค, รางวัลโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนตัวอย่างผลสำเร็จในการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีทางไกลผ่านดาวเทียม DLTV ประจำปี 2560 3) โรงเรียนบ้านราษฎร์นิยม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (O-NET) ปีการศึกษา 2561 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และอันดับ 1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 คน ใช้วิธีการการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากรายชื่อครูโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งหมดจำนวน 6 คน ผู้วิจัยกำหนดประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์จากผลการตอบแบบสอบถามด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 ด้าน เพื่อรับทราบแนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจ

ในการปฏิบัติงานแก่ครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 116 ฉบับ โดยแจกแบบสอบถาม ให้กับประชากรด้วยตัวเอง และกำหนดส่งคืนแบบสอบถามภายใน 7 วัน แล้วนำแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการแจกแจง ความถี่ การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ t-test (Independent Samples T-Test) และความแปรปรวน รายกลุ่ม (One-Way Analysis of Variance : ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ จึงวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ ดังนี้

1. ขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.84$) และ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความต้องความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด ($\mu = 3.88$) รองลงมาคือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\mu = 3.87$) ด้านความมั่นคง ในการทำงาน ($\mu = 3.83$) ด้านการยอมรับนับถือ ($\mu = 3.81$) และด้านความต้องการความ เจริญก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.81$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2	N = 116			
	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความมั่นคงในการทำงาน	3.83	0.24	มาก	3
2. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	3.87	0.19	มาก	2
3. ด้านการยอมรับนับถือ	3.81	0.26	มาก	4
4. ด้านความต้องการความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	3.88	0.20	มาก	1
5. ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า	3.81	0.22	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.84	0.12	มาก	

2. ผลการเปรียบเทียบระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

2.1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความมั่นคงในการทำงาน และด้านการยอมรับนับถือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ (LSD : The Least Significant Difference Test) โดยรวม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีระดับขวัญและกำลังใจสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี และสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ดังตารางที่ 3 ด้านความมั่นคงในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีระดับขวัญและกำลังใจด้านความมั่นคงในการทำงานสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี และสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ดังตารางที่ 4 และด้านการยอมรับนับถือ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีระดับขวัญและกำลังใจด้านการยอมรับนับถือ สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี และสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน

ขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2	จำนวนครู (N=116)						f	p
	ประสบการณ์		ประสบการณ์		ประสบการณ์			
	ในการ		ในการทำงาน		ในการ			
	ทำงานต่ำ		5- 10 ปี		ทำงานมาก			
กว่า 5 ปี				ว่า 10 ปี				
	μ	σ	μ	σ	μ	σ		
1. ด้านความมั่นคงในการทำงาน	3.71	0.22	3.92	0.13	4.08	0.14	33.858	0.000*
2. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	3.83	0.20	3.92	0.17	3.92	0.19	3.038	0.052
3. ด้านการยอมรับนับถือ	3.68	0.22	3.91	0.16	4.09	0.22	36.216	0.000*
4. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ร่วมงาน	3.86	0.20	3.90	0.18	3.92	0.19	1.182	0.310
5. ด้านความต้องการความ เจริญก้าวหน้า	3.78	0.24	3.84	0.22	3.87	0.17	1.586	0.209
โดยรวม	3.77	0.10	3.90	0.08	3.98	0.07	47.397	0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนก
ตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวม

รวมรายด้าน	N	μ	ประสบการณ์ในการทำงาน		
			ต่ำกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ต่ำกว่า 5 ปี	67	3.71	-	-0.13*	-0.21*
5-10 ปี	30	3.92		-	-0.78*
มากกว่า 10 ปี	19	4.08			-

ตารางที่ 4 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้าน
ความมั่นคงในการทำงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน

ด้านความมั่นคง ในการทำงาน	N	μ	ประสบการณ์ในการทำงาน		
			ต่ำกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ต่ำกว่า 5 ปี	67	3.71	-	-0.21*	0.37*
5-10 ปี	30	3.92		-	-1.54*
มากกว่า 10 ปี	19	4.08			-

ตารางที่ 5 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการยอมรับนับถือ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน

ด้านการยอมรับนับ ถือ	N	μ	ประสบการณ์ในการทำงาน		
			ต่ำกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ต่ำกว่า 5 ปี	67	3.68	-	-0.23*	-0.41*
5-10 ปี	30	3.91		-	-0.18*
มากกว่า 10 ปี	19	4.09			-

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่าโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับ

ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2	ระดับการศึกษา (N=116)				t	p
	ระดับปริญญาตรี		ระดับสูงกว่าปริญญาตรี			
	μ	σ	μ	σ		
1. ด้านความมั่นคงในการทำงาน	3.82	0.24	3.85	0.25	-0.0493	0.632
2. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	3.86	0.20	3.92	0.18	-1.102	0.273
3. ด้านการยอมรับนับถือ	3.81	0.25	3.77	0.29	-0.548	0.585
4.ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	3.88	0.20	3.90	0.15	-0.346	0.730
5. ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า	3.81	0.22	3.84	0.24	-0.519	0.605
โดยรวม	3.84	0.12	3.86	0.11	-0.612	0.478

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 มีดังนี้

3.1 ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า

แนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ มีความเป็นธรรม โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก เข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ สามารถนำความรู้มาพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ครูได้ทำงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเข้ารับการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือน การประเมินเพื่อเลื่อนระดับวิทยฐานะของข้าราชการครู และการประเมินเพื่อต่อสัญญาจ้างของพนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ในปีงบประมาณต่อไป

3.2 ด้านการยอมรับนับถือ

แนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการยอมรับนับถือ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การยกย่องความสำเร็จของครูอย่างเท่าเทียมกัน ชื่นชม หรือให้รางวัลสำหรับครูที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบาย ไว้วางใจให้ครูมีอำนาจการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานครูและผลงานของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานหรือได้รับรางวัลต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของครูและสถานศึกษา

3.3 ด้านความมั่นคงในการทำงาน

แนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านความมั่นคงในการทำงาน จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการโยกย้ายพื้นที่ในการปฏิบัติงาน การต่อสัญญาจ้างของพนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ตามหลักธรรมาภิบาล มีความยุติธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานให้กับครู โดยการให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำในการทำงาน ให้การยกย่อง ชื่นชม เมื่อครูปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด

อภิปรายผล

การศึกษาขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

หนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีโครงสร้างการบริหารที่เป็นระบบ และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการกระจายอำนาจในองค์กร มีการกำหนดและมอบหมายงานให้กับครูและบุคลากรอย่างชัดเจน มอบหมายความรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และความเหมาะสม มีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น จึงทำให้ครูมีความรักในงานที่ปฏิบัติอยู่ รักองค์กร และมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งและเป็นส่วนสำคัญในองค์กร ที่จะทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิสา โรจนบุญธรรม (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเครือข่ายกรู๊ป จังหวัด

ชลบุรี พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเครือข่ายกรรป จังหวัดชลบุรีโดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

2.1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จะมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี และอยู่ในตำแหน่งครูผู้ช่วย พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ครูกลุ่มนี้ขาดความมั่นคง และขาดความมั่นใจในตำแหน่งงานที่ทำอยู่ เพราะด้วยการประเมินเพื่อต่อสัญญาจ้างในทุก 1 ปี และความแตกต่างกันของสวัสดิการที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดระหว่างข้าราชการกับพนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ทำให้ครูกลุ่มนี้ พยายามสอบบรรจุเพื่อเข้ารับราชการ เพื่อสร้างความมั่นคงในการทำงานของตน ส่วนครูกลุ่มที่มีตำแหน่งข้าราชการส่วนใหญ่เมื่ออายุราชการครบตามเกณฑ์ที่สามารถโยกย้ายสถานศึกษาได้ ก็จะมีการโยกย้ายเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ เพราะด้วยการทำงานในโรงเรียนขนาดเล็กครูต้องรับภาระงานที่หนักมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ รวมถึงการทำงานที่ไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ขาดความก้าวหน้าในการทำงาน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ขาดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และมีการยอมรับนับถือในตัวครูค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิสา โรจนบุญธรรม (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเครือข่ายกรรป จังหวัดชลบุรี พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเครือข่ายกรรป จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์มาก ได้รับการยอมรับและยกย่องในการปฏิบัติงานจากทางโรงเรียน รวมทั้งมีสวัสดิการต่าง ๆ ที่สามารถดำรงชีวิตได้ในระยะยาว

2.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาภายใต้นโยบายที่ได้รับจากกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 เดียวกัน และผู้บริหารสถานศึกษามีการกระจายอำนาจการบริหารงานและมอบหมายงานอย่างเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ เปิดโอกาสให้ครูเป็นมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในสถานศึกษา จึงทำให้ครูเกิดแรงจูงใจในการพัฒนางาน

ให้เกิดประสิทธิภาพ เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน เน้นการทำงานเป็นทีม จึงทำให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของของเพียว หมอเล็ก (2560) ได้ทำการศึกษาวัยและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดองค์กรส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดองค์กรส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดยะลา จำแนกตามวุฒิ การศึกษาภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนากร รุจิมาลัย (2559) ได้ทำการศึกษาวัยและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนราธิวาส พบว่า การเปรียบเทียบขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนราธิวาส และจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนราธิวาส ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับขวัญและกำลังใจเท่ากันที่ ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.22$) ศศิรินทร์ คมคาย (2558: 75) ได้ทำการศึกษาวัยและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่าบุคลากรที่มีเพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ต่างกันจะมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

3.1 ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า

แนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ มีความเป็นธรรม โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก เข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ สามารถนำความรู้มาพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ครูได้ทำงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเข้ารับการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือน การประเมินเพื่อเลื่อนระดับวิทยฐานะของข้าราชการครู และการประเมินเพื่อต่อสัญญาจ้างของพนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ในปีงบประมาณต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของอุบลรัตน์ ชุณหพันธ์ (2558) ได้ทำการศึกษาวัยกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ด้านโอกาสความก้าวหน้า ผู้บังคับบัญชาควรสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่าง

เสมอภาคให้มากยิ่งขึ้น การพิจารณาความดีความชอบให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและยุติธรรม มอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ เปิดโอกาสให้ครูการศึกษานอกโรงเรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

3.2 ด้านการยอมรับนับถือ

แนวทางในการขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการยอมรับนับถือ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การยกย่องความสำเร็จของครูอย่างเท่าเทียมกัน ชื่นชม หรือให้รางวัลสำหรับครูที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบาย ใ้ครูมีอำนาจการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานครูและผลงานของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ ในการดำเนินงานหรือได้รางวัลด้านต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของครูและสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของวัน วิสา โรจนบุญธรรม (2559) ได้ทำการศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน ในเครือข่ายกรู๊ป จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านการยอมรับนับถือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครู โรงเรียนในเครือข่ายกรู๊ปจังหวัดชลบุรี ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการประชุม หรือหารือต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะนำความคิดเห็นนั้น ๆ มาสู่การปฏิบัติที่เห็นผล รวมทั้งควรมีการส่งเสริมให้ครูได้แสดงศักยภาพ และความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเอง ออกมาให้เป็นที่ประจักษ์

3.3 ด้านความมั่นคงในการทำงาน

แนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านความมั่นคงในการทำงาน จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา เกี่ยวกับการโยกย้ายพื้นที่ในการปฏิบัติงาน การต่อสัญญาจ้างของพนักงานราชการ และครู อัตราจ้าง ตามหลักธรรมาภิบาล มีความยุติธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหาร สถานศึกษาควรสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานให้กับครู โดยการให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำใน การทำงาน ให้การยกย่อง ชื่นชม เมื่อครูปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของพระชรอ ยากองโค (2561) ได้ทำการศึกษาขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครูในศูนย์การศึกษานอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โชนเศรษฐกิจ จังหวัดสงขลา พบว่า พนักงานราชการและครูอัตราจ้างมักขาดความมั่นใจในการต่อสัญญาใน การจ้างงานต่อเนื่องในปีถัดไปผู้บริหารควรสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อพนักงาน ราชการและครูอัตราจ้างโดยการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถที่ดี พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่องขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.1. ด้านความต้องการความเจริญก้าวหน้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาตนเอง เพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน เพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้ครูทำผลงานวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

1.2. ด้านการยอมรับนับถือ ได้แก่ ควรให้การยกย่องความสำเร็จของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกัน เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน กำหนดนโยบาย ใ้วางใจครูให้ครูมีอำนาจในการตัดสินใจ ในงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่

1.3. ด้านความมั่นคงในการทำงาน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ครู เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน และใช้หลักธรรมาภิบาลในด้านความยุติธรรมในการพิจารณาความดีความชอบต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 เช่น เพศ ตำแหน่งงาน และรายได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ในจังหวัดนนทบุรี ทั้งหมด เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครูในโรงเรียนขนาดเล็กระดับจังหวัดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัยรัตน์ ชาญวิรัตน์. (2556). การศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระชรอ ยากองโค. (2561). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย โชนเศรษฐกิจ จังหวัดสงขลา. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- พเยาว์ หมอเล็ก. (2560). ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมืองจังหวัดยะลา. ใน สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ธนากร รุจิมาลัย. (2559). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองนราธิวาส. ใน งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันวิสา โธจนบุญธรรม. (2559). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในเครือข่ายอักษรปฎิ จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศินันท์ คมคาย. (2558). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลทับมาอำเภอเมืองระยองจังหวัดระยอง. ใน งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). สภาวะการศึกษาไทยปี 2549/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อุบลรัตน์ ชุณหพันธ์. (2558). การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรีระยองและตราด. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

การบริหารงานท้องถิ่นตามหลักอรรถประโยชน์ 3 ในพระพุทธศาสนา*

LOCAL ADMINISTRATION ACCORDING TO THE ATTHA: BENEFIT 3 PRINCIPLES IN BUDDHISM

ปิยวัช ละคร

Piyawat Lakorn

วิทยาลัยสงฆ์พูนชัยเมือง เพชรบูรณ์

Phorkhunphamuang Phetchabun, Thailand.

E-mail: Piyawatlakorn20@gmail.com

บทคัดย่อ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางการบริหารภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง การบริหารจัดการระบบควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน ประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยสะดวก การปกครองท้องถิ่นที่เป็นประชาธิปไตย และที่ประชาชนมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ในท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองท้องถิ่นจะเข้มแข็งได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการดำเนินงาน ในลักษณะประชาสังคม มีการรวมตัวของชุมชน เป็นองค์กร หรือ ชมรม หรือ กลุ่มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ตามความต้องการของประชาชน ทั้งในการกำหนด วิสัยทัศน์ การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การดำเนินการ และติดตาม กำกับการ โดยองค์กรปกครองท้องถิ่นจะเป็นองค์ภาคีหนึ่งที่สำคัญที่มีบทบาทร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ของชุมชนนั้น ในการดำเนินการพัฒนา การทำให้ประชาชนเกิดความผาสุกมีความสุข เป็นอยู่ที่ดี ได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ เป็นเป้าหมายขององค์กรท้องถิ่น เพื่อจะได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานด้วย เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีการเสริมสร้างให้เข้าถึงเป้าหมาย หรือจุดหมายขององค์กรโดยการนำหลักอรรถประโยชน์ 3 คือ 1. ประโยชน์ตน (อัตตัตถะ) คือ ประโยชน์ที่พึงทำให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง หรือพัฒนาชีวิตของตนเองให้บรรลุถึง 2. ประโยชน์ผู้อื่น (ปรัตถะ) คือ ประโยชน์ที่พึงช่วยเหลือให้ผู้อื่นหรือเพื่อนมนุษย์ได้บรรลุถึง ด้วยการชักนำให้เขาพัฒนาชีวิตของเขาเองขึ้นไปจนเข้าถึงตามลำดับ 3. ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย (อภยัตถะ) คือ ประโยชน์ร่วมกัน

* Received: 18 January 2564; Revised: 15 March 2564; Accepted: 2 April 2564

คำสำคัญ : การบริหาร, ท้องถิ่น, อรรถ 3

Abstract

Local government organizations have guidelines for managing missions to bring happiness to the people. Focusing on people as the center Management of internal control systems to be effective and standardized. People can easily check. democratic local government and that people participate will lead to the improvement of the quality of life of the local people Local governments will be strengthened in unity and sustainably. Operation is required. in a civil society manner There is a merger of the community into various organizations or clubs or groups. according to public demand both in determining the vision problem determination Problem analysis, planning, implementation and monitoring The local government organization will be one of the important parties that play a role in cooperation with the various organizations of that community in implementing the development. to bring people's well-being and well-being be facilitated and received the needs is the goal of local organizations in order to achieve goals effectively People must also participate in the operation. for the common good according to the principles of Buddhism It is strengthened to reach the goal. or the goal of the organization by adopting the 3 utilitarian principles: 1. Self benefit (attattha) is the benefit that should be generated to oneself. Or develop one's own life to attain. 2. Other people's benefits (parattha) are benefits that should help others or fellow humans to achieve. By inducing him to develop his own life up to reach respectively. 3. The benefits of both parties (uphayattha) are mutual benefits.

Keywords : Administration, Local, Attha 3

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นบนพื้นฐานของแนวความคิดในการพัฒนาการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต้องการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และเป็นกลไกการปกครองที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากประชาชนเป็นการดำเนินกิจการเป็นไปเพื่อประชาชนโดยการกำกับดูแลของประชาชน ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมือง โดยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและมีความสำคัญในด้านการเมืองการปกครอง ถือเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเรียนรู้การปกครองในท้องถิ่นของตนเอง ส่วนด้านการบริหารจัดการนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกการบริหารทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำแนวทางเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดำเนินการโครงการประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ อปท. พัฒนาการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ของตนเองให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยมุ่งเน้นการประเมินผลการบริหารจัดการของ อปท. ในด้านความโปร่งใสในการปฏิบัติงานและการให้บริการสาธารณะที่ดีและมีคุณภาพแก่ประชาชน ส่วนหลักเกณฑ์ในการประเมินรางวัลดังกล่าว ประกอบไปด้วยเกณฑ์ชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการด้านการบริหารจัดการที่กำหนดขึ้นโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และเกณฑ์การประเมินที่กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อใช้เป็นรางวัลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งที่ผ่านมามักให้ความสำคัญกับความโปร่งใสตรวจสอบได้ของ อปท. การบริการประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการดำเนินการนวัตกรรมท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวทางการบริหารภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน การบริหารภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริหาร โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ คือ เปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติงานให้ประชาชนสามารถติดตามตรวจสอบได้ตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 (พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540) จัดระบบควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยสะดวก ผ่านช่องทางการสื่อสาร

ที่หลากหลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อนดำเนินการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ ผลดีผลเสียทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในภารกิจที่มีผลกระทบต่อประชาชน ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมได้รับ ผู้บริหารจึงต้องตระหนักถึงคุณธรรมที่จะเป็นเครื่องชี้วัดให้การบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น

จึงสรุปได้ว่าการบริหารงานท้องถิ่นต้องมีหลักการบริหารที่ดีต้องถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งผู้บริหารต้องมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ผู้บริหารจึงควรยึดหลักอรรถประโยชน์เป็นที่ตั้ง เพื่อประชาชนจะได้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของผลงาน

แนวคิดการบริหารงานท้องถิ่น

หลักการปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐกระจายอำนาจทั้งทางการเมือง และการบริหารให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองตนเอง ตั้งขึ้นโดยกฎหมายของรัฐและมีฐานะเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการส่วนท้องถิ่น โดยประชาชนเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเป็นอิสระในการดำเนินงานภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด การปกครองท้องถิ่น มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการ คือ ต้องการให้การจัดทำบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพ นั่นคือจัดทำบริการสาธารณะให้ทั่วถึง และตรงกับความต้องการของราษฎรในท้องถิ่น ตามความจำเป็นในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจุดมุ่งหมายนี้จะสำเร็จลงได้ ด้วยวิธีการให้ราษฎรในท้องถิ่นนั้นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการด้วย และต้องให้การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันสอนการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย โดยผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จะต้องมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในท้องถิ่นนั้น

ดังนั้น กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่น จึงมีวัตถุประสงค์กระจายอำนาจบริหารไปสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นกับส่วนกลาง ในขอบเขตการกำกับดูแล นั่นคือจะไม่กำหนดให้ราชการส่วนกลางมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือคณะผู้บริหารของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ แต่จะให้มีความอำนาจในการกำกับดูแล เพื่อป้องกันมิให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่นและเพื่อเป็นหลักประกันแก่ราษฎรในท้องถิ่นว่า จะได้รับการบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ จะกำกับดูแลและตรวจสอบให้ราชการส่วนท้องถิ่น กระทำการโดยชอบด้วยกฎหมาย หากมี

การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้น ก็จะมีอำนาจในการเพิกถอน หรือยับยั้งการกระทำนั้นได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจแก่ราชการส่วนกลางให้กระทำได้ ไว้อย่างชัดแจ้งด้วย แม้ในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 249 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) บัญญัติไว้ว่า ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา 250 วรรค 5 กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าว การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย มาตรา 251 การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องใช้ระบบคุณธรรม และต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกัน หรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้

ดังนั้น แนวคิดพื้นฐานของระบบการปกครองท้องถิ่น จึงพอสรุปได้ว่า เป็นระบบของการกระจายอำนาจทางการปกครอง ไปสู่ท้องถิ่นเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ ได้อย่างทั่วถึง ตรงกับความต้องการของราษฎร และเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่เพื่อเป็นกระบวนการให้การเรียนรู้ในระบอบประชาธิปไตย แก่ประชาชนในระดับท้องถิ่นราชการส่วนกลางต้องไม่มีอำนาจเหนือคณะผู้บริหารส่วนท้องถิ่น แต่มีบทบาทในการกำกับดูแล และให้ความช่วยเหลือท้องถิ่นต้องมีอิสระในการตัดสินใจ กำหนดทิศทาง นโยบาย และการบริหารจัดการ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ ในระดับหนึ่งจากเจตนารมณ์ของกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทย ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า องค์กรปกครองท้องถิ่นไทย หรือกล่าวในอีกนัยหนึ่ง ก็คือ “ราชการส่วนท้องถิ่น” จึงถูกจัดตั้งขึ้น บนพื้นฐานของแนวความคิดในการพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่ต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จึงถือได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรากฐานของ ระบอบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในท้องถิ่น และเป็นกลไกการปกครอง ที่จะ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมาจากประชาชน

ดำเนินการกิจการ เพื่อประชาชน และโดยการกำกับดูแลของประชาชน องค์การปกครองท้องถิ่น จึงเป็นกลไกของการมีส่วนร่วมในเชิงปกครอง หรือในเชิงโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น

ในเชิงโครงสร้างขององค์การปกครองท้องถิ่น ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 252 สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้ง หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือในกรณีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา 253 ในการดำเนินงานให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไป จึงแบ่งโครงสร้างการบริหารจัดการออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) สภาท้องถิ่น มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการ ตราร่างกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในระดับท้องถิ่นนั้น ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับการงบประมาณประจำปี ที่ฝ่ายบริหารเสนอ และเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หรือพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่กำหนดให้เป็นอำนาจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อเป็น กฎ/ระเบียบ/ข้อบังคับ ที่ให้ชุมชนในท้องถิ่นนั้นได้ยึดถือปฏิบัติ หรือเป็นกติกาของสังคม เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น (พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537) ได้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข 2) คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการให้เกิดการบังคับใช้ตามกฎหมายท้องถิ่น ที่สภาท้องถิ่นได้ตราขึ้น เพื่อให้เกิดการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข และคุ้มครองประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ สภาท้องถิ่นยังมีบทบาทในการตรวจสอบการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ แผนงาน โครงการ และการตั้งกระทู้ถาม กรณีที่สงสัย หรือให้ความเห็นข้อแนะนำแก่คณะกรรมการบริหารฯ

ประชาชนในฐานะผู้เป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริง เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการผลักดันให้กลไก (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือราชการส่วนท้องถิ่น) ดำเนินการกิจการพัฒนาท้องถิ่น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ต่อการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ซึ่งประชาชนในท้องถิ่น สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ ดังนี้คือ

1) การใช้สิทธิในการเลือกสรร หรือเลือกตั้งผู้แทนของตนเอง เข้าไปเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นดังกล่าว เพื่อเป็นตัวแทนในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ และกำหนดทิศทางการพัฒนา ให้สอดคล้อง

กับความต้องการ ของตนเอง และชุมชน ทั้งนี้ หากผู้แทนข้างต้นไม่ปฏิบัติตามที่ดังกล่าว ประชาชนในท้องถิ่นก็มีสิทธิที่จะไม่เลือกตั้ง ให้เป็นผู้แทนในสมัยต่อ ๆ ไปได้

2) การเสนอความต้องการ ต่อผู้แทนของตน เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณากำหนดเป็น นโยบาย แผนงาน / โครงการ ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนใน ชุมชน

3) การตรวจสอบ การดำเนินงานของสภาฯ และคณะกรรมการบริหารองค์กรปกครอง ท้องถิ่น ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ โดยการเฝ้ามอง และติดตามการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตน แล้วเสนอความคิดเห็นต่อสาธารณะ โดยเสนอในนาม ของกลุ่ม / ชมรม หรือองค์กรชุมชนในท้องถิ่น โดยอาจผ่านสื่อของชุมชน เช่น หอกระจายข่าว สื่อมวลชนท้องถิ่น หรือโดยวิธีการตั้งข้อสังเกต โดยผ่านปากต่อปากของชุมชนเอง หรือผ่าน ผู้แทนของตนที่ได้เลือกไป รวมทั้งการร้องเรียนผ่านผู้บริหารของหน่วยงาน ที่กำกับดูแลองค์กร ปกครองท้องถิ่นนั้นก็ได้

4) การร้องเรียน หรือร้องทุกข์ ต่อองค์กรปกครองท้องถิ่น ในกรณีที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน จากการประกอบกิจการใด ๆ ในท้องถิ่นนั้น ซึ่งเป็นสิทธิที่ประชาชนสามารถ ร้องเรียนได้ และขณะเดียวกันเป็นหน้าที่ขององค์กร ปกครองท้องถิ่น ในฐานะเจ้าพนักงานฯ ที่ ต้องดำเนินการแก้ไขเรื่องดังกล่าว ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

5) การให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็น “กติกา” หรือ “หลักปฏิบัติ” ที่สภาท้องถิ่นได้ตราขึ้น เพื่อให้ใช้บังคับในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งนี้ เพื่อ ประโยชน์ในการรักษาความสะอาด และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง แล้วแต่กรณี รวมทั้ง ต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม เรื่องต่าง ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่นด้วย (ควรใส่ ที่แหล่งอ้างอิงมาด้วยตามรูปแบบการอ้างอิงแบบระบบ นาม-ปี (APA) และเลขหน้า เอกสารอ้างอิงกำกับไว้)

จากบทบาทและสิทธิหน้าที่ของประชาชน ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองท้องถิ่น ดังกล่าว จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนเป็นองค์ประกอบ หรือปัจจัยที่สำคัญ ที่จะให้องค์กรปกครอง ท้องถิ่นเป็นองค์กรที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับประชาชนได้ เป็นที่พึง และพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในท้องถิ่น สมดังเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น ในระบอบประชาธิปไตย และการกระจายอำนาจสู่ประชาชนอย่างแท้จริง

การปกครองท้องถิ่นที่เป็นประชาธิปไตย และที่ประชาชนมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในท้องถิ่นนั้น อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองท้องถิ่น จะ เข้มแข็งได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับประชาชนได้อย่างยั่งยืน ประชาชนในท้องถิ่น จำเป็นต้องมีการดำเนินงานในลักษณะ “ประชาสังคม” กล่าวคือมีการรวมตัวของชุมชน เป็น องค์กร หรือ ชมรม หรือ กลุ่มต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ตามความต้องการของชุมชน เพื่อให้ทุก ส่วนของชุมชนได้มีส่วนร่วม ทั้งในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา

การวางแผน การดำเนินการ และติดตามกำกับ การ โดยองค์กรปกครองท้องถิ่นจะเป็นองค์ภาคนึงที่สำคัญ และมีบทบาทร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ของชุมชนนั้น ในการดำเนินการพัฒนา การบริหารจัดการท้องถิ่นจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการบริหารจัดการท้องถิ่นใหม่ โดยคำนึงถึงประชาชนในท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง ต้องมีความสามารถอย่างดียิ่งในการเข้าไปบริหารพัฒนา กิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการประโยชน์ 3

พระพุทธเจ้าสอนความจริงที่เป็นประโยชน์ ใช้แก่ทุกชีวิต นำไปสู่จุดหมาย ก็ควรจะพูดถึงประโยชน์และจุดหมายด้วย ลักษณะทั่วไปของพุทธศาสนาประการหนึ่ง ก็คือเป็นเรื่องของการดำเนินชีวิต หรือหลักการและวิธีปฏิบัติเพื่อเข้าสู่จุดหมาย ที่นี้ จุดหมายในทางพระพุทธศาสนาเราก็เรียนกันมาว่า มี 3 ประการ เรียกว่า อตถะ มี 3 ประการ นี้ ถ้าจะแบ่งตามระดับ ก็คงจะได้เป็น 3 อย่าง คือ

- 1) ทิฐธัมมิกัตถะ เรียกกันว่า ประโยชน์ปัจจุบัน
- 2) สัมปรายิกัตถะ แปลกันว่า ประโยชน์เบื้องหน้า
- 3) ปรมัตถ์ หรือ ปรมัตถะ คือ ประโยชน์อย่างสูงสุด

ทิฐธัมมิกัตถะ ก็คือ ประโยชน์ปัจจุบัน หรือประโยชน์อย่างที่เราเห็นๆ เพราะทิฐธัมมะ แปลว่า เรื่องที่เห็นๆ กันอยู่ เรื่องที่มองเห็นได้ในแง่กาละ ก็คือปัจจุบัน หรือถ้าพูดในแง่ของเรื่องราวก็คือเรื่องทั่ว ๆ ไป เรื่องการดำเนินชีวิต การเป็นอยู่ที่ปรากฏ เรื่องทางวัตถุที่เห็นกันได้ สภาพภายนอก เช่น การมีปัจจัย 4 มีอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย มีฐานะ มีลาภ มีเกียรติ มียศ มีสรรเสริญ เรื่องชีวิตคู่ครอง ความมีมิตรไมตรี อะไรต่างๆ ในชีวิตปัจจุบันนี้ ในชีวิตที่มองเห็น ๆ กันอยู่ นี่เป็นประโยชน์ปัจจุบัน ซึ่งพระพุทธศาสนาสอนว่า เป็นจุดหมายประการหนึ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หรือการปฏิบัติตามธรรมในพระพุทธศาสนา ผู้ใดปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ ผู้นั้นย่อมได้รับประโยชน์ในปัจจุบัน ประกอบด้วย ทิฐธัมมิกัตถสังวัตตนิกรรม 4 (ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน, หลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้น - virtues conducive to benefits in the present; virtues leading to temporal welfare)

1) อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ประกอบอาชีพอันสุจริต มีความชำนาญ รู้จักใช้ปัญญาสอดส่อง ตรวจตรา หาอุบายวิธี สามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดี

2) อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือ รู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์และผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียร โดยชอบธรรม ด้วยกำลังงานของตน ไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย (to be endowed with watchfulness; achievement protection)

3) กัลยาณมิตรตตา คบคนดีเป็นมิตร คือ รู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัย เลือกเสวนา
สำเนียงศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา (good company;
association with good people)

4) สมชีวิตา มีความเป็นอยู่เหมาะสม คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเลี้ยงชีวิตแต่
พอดี มิให้ฝืดเคืองหรือฟุ่มเฟือย ให้รายได้เหนือรายจ่าย มีประหยัดเก็บ (balanced livelihood;
living economically) (อก.อภุชก. 23/144/289)

สัมปรายิกัตตะ ก็คือ ประโยชน์ที่เลยออกไปหรือต่อออกไป สัมปราย แปลว่า เลย
ออกไป ก็หมายถึงเบื้องหน้า เลยออกไปไกล ๆ ก็คือ ภพหน้าชาติหน้า จะไปเกิดที่ใด ๆ ไม่ไป
เกิดที่ชั่วๆ นี่เป็นประโยชน์หรือเป็นจุดหมายชั้นสัมปรายะ หรือถ้าไม่มองไกลมากอย่างนั้น ก็
ได้แก่สิ่งที่เป็นหลักประกันชีวิตในเบื้องหน้า หมายถึงสิ่งที่ลึกเข้าไปทางจิตใจ คือ พ้นจากเรื่อง
ทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การมีฐานะ ลาภ ยศ สุข สรรเสริญ ขึ้นภายนอกแล้วก็มาถึง
เรื่องจิตใจ เรื่องคุณธรรมต่าง ๆ การที่จะมีจิตใจที่สุขสบาย ซึ่งท่านบอกว่าต้องมีสิ่งยึดเหนี่ยว
จิตใจ มีศรัทธา มีความประพฤติซึ่งทำให้มั่นใจตนเอง มีศีล มีจาคะ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีสุ
ตะ มีความรู้ได้เล่าเรียนศึกษาและมีปัญญา มีความเข้าใจรู้จักสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง
อะไรพวกนี้ นี่เป็นสิ่งที่ลึกซึ้งเข้าไปในจิตใจ ซึ่งเมื่อมีแล้วก็ป็นเครื่องรับประกันชีวิตในเบื้องหน้า
ได้ที่เดียวว่า คติชีวิตจะเป็นไปในทางที่ดี นี่ก็เป็นจุดหมายประการหนึ่งในทางพุทธศาสนา
ยกตัวอย่างเรื่องพระเจ้าปเสนทิโกศล สมัยหนึ่ง พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงสวดยมากจนกระทั่ง
อ้วนอืดอืด พระพุทธเจ้าก็ทรงตกเตือน พระเจ้าปเสนทิโกศลถึงกับได้ทูลพระพุทธเจ้าว่า
พระองค์นี้ทรงอนุเคราะห์ข้าพระองค์ ไม่เฉพาะเรื่องสัมปรายิกัตตะเท่านั้น ทรงอนุเคราะห์
แม้แต่ในเรื่องภริยธรรมมิกัตตะด้วย ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเกื้อกูลและความสุขในภพหน้า
สัมปรายิกัตตะประโยชน์ 4 อย่าง

- 1) สัทธาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศรัทธาในพระรัตนตรัย
- 2) ศีลสัมปทา ถึงพร้อมด้วยศีล การรักษากาย วาจา ใจ เป็นปกติ
- 3) จาคะสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการบริจาคทาน มีความสุขจากการเสียสละ
- 4) ปัญญาสัมปทา ถึงพร้อมด้วยปัญญา มีความรู้ ความสามารถ มีความสุข ความ
สบายใจจากการทำความดี

ส่วนปรมัตตะ ก็คือประโยชน์สูงสุด ถ้าพูดกันง่าย ๆ ก็คือเรื่องนิพพาน หรือความมีใจ
เป็นอิสระ ความมีจิตหลุดพ้น มีจิตใจปลอดโปร่งผ่องใสเบิกบานอยู่ได้ตลอดเวลา เพราะ
ปราศจากกิเลส

ประโยชน์สูงสุด คือ พระนิพพาน อันเป็นธรรมที่ดับทุกข์นั่นเอง การที่พระนิพพานได้ชื่อว่า มีประโยชน์อย่างยิ่ง ประโยชน์ที่แท้จริง เป็นการหลุดพ้นจากสังสารวัฏ อันเกิดจากการปฏิบัติทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา หรือมรรค 8 นั้นเอง

จุดหมายนี้แบ่งเป็น 3 อย่าง หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็น 3 ระดับ ซึ่งอยู่ในวง หรือขอบเขตของพระพุทธศาสนา เป็นลักษณะทั่วไปอย่างหนึ่ง ซึ่งช่วยให้ได้ระมัดระวังว่า เราจะสอนหรือแสดงหลักการของพระพุทธศาสนานั้น ไม่ใช่ว่า จะต้องจำกัดเอาอย่างเดียว เมื่อใครพูดถึงเรื่องระดับอื่น ประโยชน์ระดับอื่นแล้ว ไม่ยอมรับเลย บอกว่า อันนี้ไม่ใช่พุทธศาสนา มิใช่ออย่างนั้น พระพุทธศาสนาครอบคลุมได้ทั้ง 3 ระดับอย่างนี้ อนึ่ง ถ้าหากจะไม่แบ่งในแง่ระดับ จะแบ่งในแง่ประโยชน์ หรือจุดหมายที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เป็นด้าน ๆ ท่านก็แบ่งไว้อีก บอกว่า ประโยชน์มี 3 อย่าง หรืออรรถ 3 อย่าง คือ

1) อัตตัตถะ ประโยชน์ตน คือ ประโยชน์ 3 ชั้นข้างต้น ซึ่งพึงทำให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง หรือ พัฒนาชีวิตของตนให้บรรลุถึง

2) ปรัตถะ ประโยชน์ผู้อื่น คือ ประโยชน์ 3 ชั้นข้างต้น ซึ่งพึงช่วยเหลือให้ผู้อื่นหรือเพื่อนมนุษย์ได้บรรลุถึง ด้วยการชักนำสนับสนุนให้เขาพัฒนาชีวิตของเขาเองขึ้นไปจนเข้าถึงตามลำดับ

3) อุภยัตถะ ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย หรือ ประโยชน์ร่วมกัน คือ ประโยชน์สุขและความดีงามร่วมกันของชุมชนหรือสังคม รวมทั้งภาวะและปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งทางวัตถุ เช่น ป่าแม่น้ำ ถนนหนทาง และทางนามธรรม เช่น ศีลธรรม วัฒนธรรม ซึ่งพึงช่วยกันสร้างสรรค์บำรุงรักษา เพื่อเกื้อหนุนให้ทั้งตนและผู้อื่นก้าวไปสู่จุดหมาย 3 ชั้นข้างต้น อย่างน้อยไม่ให้การแสวงประโยชน์ตนส่งผลกระทบเสียหายต่อประโยชน์สุขของส่วนรวมดังตัวอย่าง พระภิกษุเมื่อปฏิบัติตามพระวินัย ย่อมช่วยรักษาสามัคคีแห่งสงฆ์ อันเป็นบรรยากาศที่เกื้อหนุนให้ภิกษุที่อยู่ร่วมกันทุกรูปอยู่ผาสุก และเจริญอกงามในการปฏิบัติ จนอาจถึงปรมาตม์ คือประโยชน์สูงสุด

คำสอนประเภทนี้ ก็มีเนืองอยู่มากมายในพระไตรปิฎก เช่น เน้นเรื่องการไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนผู้อื่นก็แน่ละ แลก็ไม่เบียดเบียนตนอีกด้วย พระพุทธศาสนาย้ำ ซึ่งอันนี้เป็นลักษณะที่แปลก บางทีเราไม่ได้สังเกต ท่านให้มองตัวเราไม่ใช่ในแง่ตัวตน แต่มองเป็นชีวิตหนึ่งเหมือนกับชีวิตทั้งหลาย ชีวิตคนอื่นเราไม่เบียดเบียนฉันทิด ตัวเราในฐานะที่เป็นชีวิตหนึ่งซึ่งใกล้ชิดที่สุด ต้องรับผิดชอบก่อน เราก็ไม่ควรเบียดเบียนเหมือนกัน แม้แต่การจำกัดความ ความเป็นพาลเป็นบัณฑิต อะไรนี้ท่านก็ให้มองดูที่การเบียดเบียนตน เบียดเบียนผู้อื่นหรือไม่ ต่อจากนั้นก็ขยายออกไปในระดับปรัตถะอย่างกว้าง เช่น สำหรับพระภิกษุสงฆ์สำหรับผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

คำว่า ‘ปรัตถะ’ นี้ก็จะขยายออกมากในรูปที่ว่า พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย เพื่อประโยชน์แก่พหุชน เพื่อความสุขแก่พหุชน ซึ่งคติเรื่องประโยชน์สุขแก่พหุชนนี้มากมายเหลือเกินในพระไตรปิฎก เช่นว่า พรหมจรรย์ หรือพรหมจริยนี้มีอยู่ยั่งยืนเพื่ออะไร ก็เพื่อประโยชน์สุขของ

พหูชน พระพุทธเจ้าส่งสาวกออกประกาศพระศาสนาเพื่อประโยชน์สุขแก่พหูชน การกระทำเพื่อประโยชน์สุขของพหูชนนี้ ก็คือเรื่องปรีดถะในระดับสำหรับผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับสังคม หรือประโยชน์ที่กว้างไกลออกไป นี่ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับจุดหมาย พระพุทธศาสนาสอนแต่ความจริงที่เป็นประโยชน์และปฏิบัติได้ในปัจจุบัน

องค์ความรู้คือ การประพจน์ตามหลักอรรถประโยชน์ ก่อให้เกิดประโยชน์ในปัจจุบัน ประโยชน์ในเบื้องต้น และประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ ยังเป็นหลักนำพาสู่เป้าหมายของชีวิตด้วยความขยัน คบคนดีเป็นมิตร มีศรัทธาในพระรัตนตรัย รู้จักให้ทาน รักษาศีล เจริญจิตภาวนา ให้ชีวิตพบแต่ความสุข

การบริหารงานท้องถิ่นตามหลักอรรถประโยชน์ 3 ในพระพุทธศาสนา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคใหม่ใส่ใจจริยธรรม ส่งเสริมจิตสำนึกด้านจริยธรรม และเสริมสร้างให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น ข้าราชการส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการที่ก่อให้เกิดค่านิยมในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายในการดำเนินการด้านจริยธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดในการดำเนินการในแต่ละปีงบประมาณ โดยการส่งเสริมจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการประจำ พนักงาน ลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละครั้งกำหนดให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อต้องการให้เกิดเครือข่ายการดำเนินงานด้านการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เข้าร่วมโครงการสมัครเป็นเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคใหม่ใส่ใจจริยธรรม ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้บุคลากรองค์กรภาครัฐตระหนักถึงด้านจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตนน้อยลง จนนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรภาครัฐ มีด้วยกันหลายสาเหตุ คือ

- 1) โอกาส (opportunity) ที่เอื้ออำนวยกฎหมายมีช่องโหว่ ระเบียบมีช่องว่าง
- 2) การให้อำนาจ (Authority) การที่บุคลากรภาครัฐมีตำแหน่งหน้าที่เอื้ออำนวยต่อการทำความผิด อาทิ การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น
- 3) สิ่งจูงใจ (Incentive) กล่าวคือ มีสิ่งจูงใจเพียงพอที่จะกระทำความผิด อาทิ ผลประโยชน์รูปของเงินทอง หรือการให้ตำแหน่งหน้าที่
- 4) ขาดอุดมการณ์ (Ideology) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้องเป็นสำคัญไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ
- 5) ประชาชน (People) ขาดข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานภาครัฐ
- 6) สังคมไทย (Thai Society) เป็นระบบอุปถัมภ์ (Patron-Client System) จึงเน้นผลประโยชน์มากกว่าคุณธรรม จริยธรรม หรือความถูกต้อง

การทำให้ประชาชนเกิดความผาสุก มีความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ เป็นเป้าหมายขององค์กรท้องถิ่น เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานด้วย การเสริมสร้างเป้าหมายขององค์กรตามหลักอัตถะประโยชน์ โดยการส่งเสริมเป้าหมายที่สมดุล มีความเข้มแข็งและยั่งยืนตามหลักอัตถะ 3 ได้แก่

- (1) อัตถะ ประโยชน์ตน ประโยชน์แก่องค์กร
- (2) ปัตถะประโยชน์ผู้อื่น ประโยชน์แก่ประชาชน
- (3) อุภยัตถะ ประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย

เป็นการบริหารที่ประสานประโยชน์อย่างสมดุลทั้งประโยชน์ของตนเอง คือ องค์กรบริหารส่วนตำบล และประโยชน์ของส่วนรวม คือประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความมีมโนธรรม คุณธรรม ศรัทธา การมีสติ และลตทัญญู ใช้วิธีการบริหารองค์การในการพัฒนาตน สร้างคุณธรรม ศรัทธา ความซื่อสัตย์ และตนยอมเป็นที่พึ่งแห่งตน ความอดุสาหะมานะเพียรพยายาม การสนับสนุนบุคลากร และการพัฒนางาน รวมทั้งการตรวจสอบและติดตามงานทุกระยะ สอดคล้องกับหลักทัญญูธรรมมีกัตถะประโยชน์ 4 มียุทธศาสตร์การบริหารขององค์กรท้องถิ่น มีหลักความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อองค์กร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีการพัฒนาความตั้งใจในการทำงาน ความมีคุณธรรม โปร่งใส พร้อมกับการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์สุจริต ความโปร่งใส ความคุ้มค่าและร่วมใจทำงาน ใช้รูปแบบการนำหลักธรรมมาประยุกต์ในการบริหารขององค์กรท้องถิ่น มีการตรวจสอบการทำงาน มีความซื่อสัตย์ สุจริต อดุสาหะมานะ เพียรพยายาม ได้ยึดเอากระบวนการสัมมนา ฝึกอบรม ตรงกับหลักทศพิธราชธรรม 10 มีสัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ ตั้งเป้าหมายการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรทำความเข้าใจในการทำงาน พัฒนาตัวบุคลากร ทุกระดับในท้องถิ่นให้ยอมรับความเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วม มีคุณธรรม มีขันติ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และตั้งมั่นใน

ดังนั้น การบริหารจัดการภาครัฐในการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบคุณธรรมในภาครัฐขององค์กรอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งใน ด้านระบบการบริหารงานและบุคลากร การบริหารจัดการภาครัฐ ให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบต่อ ตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม และประชาชนมีส่วนร่วม พร้อมทั้งการวางมาตรการรองรับการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบต่อเหมาะสมระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับท้องถิ่น พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามแนวทางอรรถประโยชน์ 3 เพื่อลดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคีทุกภาคส่วนในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ให้มีความเข้มแข็ง และเสริมสร้างประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรของท้องถิ่น มีเป้าประสงค์และตัวชี้วัด เช่น

ความเชื่อมั่นของประชาชน สังคม ในท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารจัดการของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการที่ดีให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และโปร่งใสตรวจสอบได้

สรุป

การบริหารองค์กรเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารทั้งหลายจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะของตนก่อให้เกิดพลังทางความคิดเหนือกลุ่มบุคคลให้มุ่งมั่นสู่เป้าหมายเดียวกัน ด้วยการเป็นผู้นำที่มีความมุ่งมั่นต่อเป้าหมาย และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง โดยพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อยู่เสมอ ส่วนลักษณะ ค่านิยม จริยธรรม และอุปนิสัยที่เกิดจากสัญชาตญาณ ความรู้สึก อารมณ์ เป็นบุคลิกภาพเฉพาะของผู้นำ ผู้นำที่มีความเชื่อมั่นและเชื่อถือความเป็นผู้นำของตนจะมีแรงบันดาลใจในการทำงาน ระวังเรื่องของความเชื่อมั่นสูงเกินไป ป้องกันได้ด้วยการเปิดรับความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ร่วมคิด ร่วมทำ เริ่มจากบางเรื่อง หลายๆ เรื่อง จนกระทั่งเป็นวัฒนธรรมขององค์กร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบริการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น เช่น การกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล การสร้างห้องสมุดชุมชนเพื่อให้คนในท้องถิ่นเข้ามาใช้บริการ การสร้างสวนสาธารณะ และสนามกีฬาในชุมชน การทำให้ประชาชนเกิดความผาสุก มีความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ เป็นเป้าหมายขององค์กรท้องถิ่น เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานด้วย การเสริมสร้างเป้าหมายขององค์กรตามหลักอัตตะประโยชน์ โดยการส่งเสริมเป้าหมายที่สมดุล มีความเข้มแข็งและยั่งยืนตามหลักอัตตะ 3 ได้แก่ (1) อัตตัตตะ ประโยชน์ตน ประโยชน์แก่องค์กร (2) ปรัตตะประโยชน์ผู้อื่น ประโยชน์แก่ประชาชน และ (3) อุภยัตตะ ประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย เป็นการบริหารที่ประสานประโยชน์อย่างสมดุลทั้งประโยชน์ของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2544). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย : ปรับวิธีคิด เพิ่มความสามารถ และพลังสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จารุวรรณ สุขุมลพงษ์. (2556). แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2549). พระพุทธศาสนา พัฒนาคนและพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. (2552). แนวคิด ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท) ในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2560). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2548). นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อรรถัย กักพล. (2546). Best practices ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน. นนทบุรี : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- พระนพสิทธิ สุทธิจิตโต (ป๋วยศ). (2562). กระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร 7(4), 1007-1021.
- กลุ่มยุทธศาสตร์และนโยบาย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน. (2560). ยุทธศาสตร์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2560-2569. เรียกใช้เมื่อ 5 สิงหาคม 2564 จาก <http://www.dla.go.th/visit/stategics.pdf>

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University) เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวเลขเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก
3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน
4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 300-350 คำ
5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข ค่าย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้ค่าย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตาม

รูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิงตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคอนลู่อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล

เป็นหนึ่งในเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ ชื่อที่/ เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ./ ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/(เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑุงศ์. (2556). ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร./ ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม,/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).

สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิท อาจพันธ์. (2537). หม้อคอควย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขตหัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาควง. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อุตถาพร, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริงจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpso.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตริภักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (ร่ำจวนจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสาของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). รายงานการก้น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPM ปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol. 1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ของวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์ ปัตตานี ได้ที่ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : ketsada.iadp@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์ ปัตตานี

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์ ปัตตานี หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารสิ่งคั่นฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์ ปัตตานี

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300-350 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรงิน 4 ย่อหน้า)

(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ)

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)

2. (16 pt)

3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]

.....

.....

.....

.....

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังกะระวะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ
กรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

.....(16.pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและ
ความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt).....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300-350 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....